

BAASFINANTSEERIMISE KASUTAMISE ANALÜÜS 2005-2013

Haridus- ja Teadusministeerium

SA Eesti Teadusagentuur

Tartu 2014

Sisukord

Sissejuhatus	1
Kasutatud mõisted ja lühendid	3
Kokkuvõte	4
1. Baasfinantseerimise regulatsioon seadusandluses	6
1.1. Baasfinantseerimise regulatsioon 2005.-2013. aastal	6
1.2. Baasfinantseerimise regulatsioon 2014. aastal	6
2. Ülevaade asutustesisestest baasfinantseerimise jagamise kordadest	8
3. Baasfinantseerimine kasutamine asutuste aruanne põhjal	12
3.1. Ülevaade	12
3.2. Baasfinantseerimise kasutamise erisused lähtuvalt asutuse suurusest ja juriidilisest vormist	17
3.2.1. Baasfinantseerimise kasutamine lähtuvalt asutuse suurusest	17
3.2.2. Baasfinantseerimise kasutamine lähtuvalt asutuse juriidilisest vormist	17
3.3. Baasfinantseerimise kasutamine erinevate kululiikide lõikes	19
3.3.1. Teadusteemade rahastamine	19
3.3.2. Kaasfinantseerimine	19
3.3.3. Infrastruktuuri kulud	20
3.3.4. Muud tegevused	21
3.4. Horisontaalsed kulud	22
3.4.1. Personalikulud	22
3.4.2. Rahvusteaduste eraldi baasfinantseerimise aruandluses	23
4. Järeldused baasfinantseerimise rakendamise kohta TIPS programmi raportitest	24
LISAD	25
Kasutatud kirjandus	34

Sissejuhatus

Teadus- ja arendustegevuse korralduse seaduse kohaselt on baasfinantseerimine teadus- ja arendustegevuse finantseerimine teadus- ja arendusasutuse strateegiliste arengueesmärkide saavutamiseks, sealhulgas riigisiseste ja -väliste projektide kaasfinantseerimiseks, uute uurimissuundade avamiseks ning infrastruktuuri investeerimiseks. Baasfinantseerimist eraldatakse teadus- ja arendusasutusele, mille teadus- ja arendustegevust on positiivselt korraliselt evalveeritud. Baasfinantseerimist eraldatakse teadus- ja arendusasutustele alates 2005. aastast.

Eesti teadus-, arendustegevuse ning innovatsiooni strateegia „Teadmistepõhine Eesti 2014-2020“ näeb ette teadus- ja arendustegevuse põhiliste rahastusinstrumentide (baasfinantseerimine, institutsionaalsed ja personaalsed uurimistoetused, taristu ülalpidamise ja jätkusuutliku arengu tagamise toetused jt) mahu kasvatamise tagamise kooskõllaliselt ajutise iseloomuga tõukefondide investeringutega, et saavutada TAI süsteemi kestlikkus ja loodud võimekuse realiseerumine. Eesti teaduse rahastuse analüüs on ka valituse tegevusprogrammis sõnastatud teaduse valdkonna ühe tegevussuunana. Eesmärgiks on välja töötada tasakaalustatud, läbipaistev ja Euroopa riikide praktikale vastav teaduse rahastamissüsteem, mis tagaks Eesti riiklusele ja rahvuskultuurile oluliste teadusasutuste ja uurimissuundade ning nende senise teaduskompetentsi säilimise.

Käesoleva baasfinantseerimise analüüsi eesmärk on saada ülevaade teadus- ja arendusasutuste baasfinantseerimise kasutamise põhimõtetest ning vaadelda eraldatud toetuste kasutamist ja selle dünaamikat aastate, asutuste ja erinevate kuluartiklite lõikes.

Käesoleva analüüsi esimene peatükk annab ülevaate baasfinantseerimist puudutavast seadusandlikust regulatsioonist. Haridus- ja Teadusministeerium palus positiivselt evalveeritud asutustel edastada ametlikult kehtivad korrad ja/või kirjeldused, mille alusel otsustatakse asutuse-sisene baasfinantseerimise raha jaotumine ja kasutamine. Edastatud kirjelduste ning teadus- ja arendusasutuste regulatsioonide alusel koostatud ülevaade on analüüsi teises peatükis. Baasfinantseerimise raha kasutuspõhimõtete väljaselgitamiseks asutustes analüüsiti teadus- ja arendusasutuste poolt igal aastal esitatavaid baasfinantseerimise aruandeid. Eraldatud toetuste analüüsi alusandmed ajavahemiku 2005-2013 on saadud asutuste poolt esitatud baasfinantseerimise kasutamise aruannetest. Lisaks tehti kokkuvõtte teadus- ja innovatsioonipoliitika seireprogrammi TIPS analüüsides välja toodud baasfinantseerimise kohta tehtud järeldustest. Analüüsi viimane peatükk sisaldab kokkuvõtet ja järeldusi baasfinantseerimise süsteemi toimimise kohta ning ettepanekuid selle arendamiseks.

Analüüsi koostasid Eesti Teadusagentuuri analüüsiosakond ning Haridus- ja Teadusministeeriumi teadusosakond ja analüüsiosakond.

Kastutatud mõisted ja lühendid

Mõisted:

Infrastruktuuri kulud – infrastruktuuri täiendamine, ajakohastamine ja ülalpidamine.

Kaasfinantseerimine – TA kaasfinantseerimine, siseriiklike ja rahvusvaheliste lepingute ja projektide kaasfinantseerimine.

Muud kulud – muud kulutused, mis ei ole liigitatavad teadusteemade rahastamiseks, kaasfinantseerimiseks ega infrastruktuurikuludeks.

Suured asutused – käesolevas analüüsis nimetakse suurteks asutusteks Tartu Ülikooli ja Tallinna Tehnikaülikooli, kuna need asutused saavad vastavalt 48% ja 21% kogu eraldatavast baasfinantseerimisest. Seega on nende mõju üldpildile arvestatav ja eristamaks nende käitumist ülejäänutest vaadeldakse neid kohati eraldi.

Teadusteema - asutuse poolt finantseeritavad teadusteemad.

Väikesed asutused – käesolevas analüüsis kõik asutused peale Tartu Ülikooli ja Tallinna Tehnikaülikooli. Väikesed asutused saavad kokku 31% kogu eraldatavast baasfinantseerimisest, mistõttu nende mõju üldpildile on pisem. Samas peeti analüüsis vajalikuks neid kohati eraldi analüüsida ja seetõttu koondati nad „väikeste asutuste“ ühisnimetaja alla.

Lühendid:

Cyber – Cybernetica AS

EBK – Eesti Biokeskus

EBS – Estonian Business School

EKA – Eesti Kunstiakadeemia

EKaI – Eesti Kardioloogia Instituut

EKI – Eesti Keele Instituut

EKM – Eesti Kirjandusmuuseum

EMTA – Eesti Muusika- ja Teatriakadeemia

EMVI – Eesti Maaviljeluse Instituut

EMÜ – Eesti Maaülikool

ERM – Eesti Rahva Muuseum

JSI – Jõgeva Sordiaretuse Instituut

KBFI – Keemilise ja Bioloogilise Füüsika Instituut

Protobios – OÜ Protobios

TAI – Tervise Arengu Instituut

TLÜ – Tallinna Ülikool

TO – Tartu Observatoorium

TTÜ – Tallinna Tehnikaülikool

TÜ – Tartu Ülikool

UTTK – ETA Underi ja Tuglase Kirjanduskeskus

Vähi TAK – AS Vähiuuringute Tehnoloogia Arenduskeskus

Kokkuvõte

Baasfinantseerimise kasutamine aruannete põhjal

Aastatel 2005-2013 on teadusasutustele **baasfinantseerimist eraldatud kokku 60 mln eurot** (keskmiselt 6,7 mln eurot aastas). Eesti teadus- ja arendustegevusse suunatud rahadest kokku (ilma erasektorita) moodustab baasfinantseerimise osakaal aga väga väikese osa. Ajavahemikus 2010-2013 jäi baasfinantseerimise osakaal kõigist avaliku sektori teadus- ja arendustegevuse kuludest vahemikku 3,5-5% ja ülejäänu moodustasid erinevad konkurentsipõhised meetmed. Baasfinantseerimise osakaal võrreldes teiste Haridus- ja Teadusministeeriumi rahastusmeetmetega on aastatel 2010-2012 olnud ligikaudu 16%. Lisades juurde Majandus- ja Kommunikatsiooniministeeriumi ning teiste ministeeriumide maksurahast finantseeritava teadus- ja arendustegevuse kulud, on baasfinantseerimise osakaal 10% kõigist maksutuludest finantseeritavatest teadus- ja arenduskuludest.

Baasfinantseerimist on ajavahemikus 2005-2013 saanud **21 erinevat teadus- ja arendusasutust**. Ligikaudu 70% kogu baasfinantseerimise rahadest on läinud Tartu Ülikoolile ja Tallinna Tehnikaülikoolile, mistõttu rahakasutuse üldpildis annavad tooni just need asutused. **Baasfinantseerimise osakaal teadus- ja arendustegevuse eelarvetest suurtes ja väikestes asutustes üldiselt ei erine ning jääb vahemikku 6,5-4%** (erandiks TAI). Seega võib öelda, et baasfinantseerimise osakaal on asutuste eelarvetes suhteliselt väike, ent kuna tegu on ainsal mittekonkurentsipõhise ning suhteliselt vabalt kasutatava rahaga, siis on tema tähtsus valdavalt konkurentsipõhises finantseerimises suur.

Kõige rohkem on baasfinantseerimist kasutatud asutuse **teadusteemade rahastamiseks (33% mahust)**, kuid siin võib viimastel aastal täheldada langustendentsi. Tähtsusetel teisel kohal on **projektide kaasfinantseerimine (27% mahust)** ning selle osakaal on viimastel aastatel stabiilselt tõusnud nagu ka kaasfinantseeritavate projektide arv. Samas keskmine summa kaasfinantseeritava projekti kohta on langenud, mis võib viidata rahastamisallikate mitmekesisuse tõusule. Võib järeldada, et järjest rohkem panustatakse täiendavate vahendite hankimisse, st ka nappide baasfinantseerimise vahendite abil on võimalik raha hulka võimendada, mis ongi üks baasfinantseerimise eesmärke.

Muude kulude osakaal on aastati olnud väga kõikumine (keskmiselt 25% mahust), mis viitab muude kulude alt erinevate, muudest allikatest katmata vajaduste finantseerimisele. Muude kulude all on kajastatud erinevad teadustööd toetavad tegevused (nt lähetused, projektide ettevalmistamine ja haldamine, IT arendus, trükised, liikmemaksud jm). Muud kulud moodustavad ligikaudu neljandiku baasfinantseerimisest. Muud kulud on madalamad eraõiguslikel ja väiksematel asutustel, mis viitab sellele, et nad kasutavad baasfinantseerimise raha pigem vahetu teadustegevuse toetamiseks. Mida suurem on asutus, seda vähem fokuseeritum on baasfinantseerimise kasutamine, millele viitab muude kulude suurem osakaal.

Baasfinantseerimisest kulutatakse **infrastruktuurile** võrreldes teiste fikseeritud kululiikidega kõige vähem (15% mahust), ent infrastruktuurikulude osakaal baasfinantseerimisest on peale 2010. aastat hüppeliselt tõusnud, mis võib viidata ehitiste valmimise järgsele suurenenud vajadusele aparatuuri ja sisseseade järele. Personalikuludid kajastatakse analüüsi aluseks olevates baasfinantseerimise aruannetes väga ebaühtlaselt, mistõttu ei ole võimalik nende kohta üheseid järeldusi teha. Saamaks baasfinantseerimise kasutamisest personalikuludeks selgemat ülevaadet, tuleks personalikulude kajastamist asutustega täpsustada ning edaspidi aruandlusvormis ühtlustada.

Kokkuvõttes võib öelda, **et baasfinantseerimisest on teadus- ja arendusasutustele kasu olnud, kuna see pakub täiendavaid ja stabiilseid võimalusi teadusteemade rahastamiseks ja muude projektide kaasfinantseerimiseks**. Samuti pakub baasfinantseerimine **asutuste juhtidele vahendeid nii strateegiliste suundade valimisel kui ka ootamatute kulude katmisel**, tagades seeläbi mõningase stabiilsuse. Käesolevast analüüsist on nähtav tendents baasfinantseerimise rahast järjest enamate

teadusprojektide kaasfinantseerimiseks, kuna see on **võimalus täiendada raha sissetoomiseks**. Teadusasutuste rahastuse stabiilsuse suurendamiseks peaks suurendama ka baasfinantseerimise mahtu ja osakaalu teaduse üldises finantseerimises. Seega baasfinantseerimise kui meetme positiivse mõju üks peamisi pärssijaid on olnud tema rahastuse mahu väiksus. Baasfinantseerimine kui ainus mittekonkurentsipõhine teadus- ja arendustegevuse rahastamise meede on viimasel viiel aastal kõigist riiklikest teadus- ja arendustegevusse suunatud rahadest kui ka asutuste eelarvetuludest moodustanud keskmiselt alla viie protsendi, mis pole kindlasti piisav stabiilsuse tekkimiseks ning on madalam kui rahvusvaheliselt üldlevinud praktika. Probleemkohtadena baasfinantseerimise raha kasutamise juures märgitakse eelkõige baasfinantseerimise summade väiksust. Raha otstarbekamat kasutamist piiravad majandustegurid, asutuste eelarvete liiga hiline selgumine. Asutused ootaksid mahukamat ja stabiilsemat baasfinantseerimist.

Täpsustamist vajab ka baasfinantseerimise aruandevorm, sest analüüsi koostamisel on selgunud, et teadus- ja arendusasutused tõlgendavad mitmeid punkte erinevalt ning seetõttu on mõned punktides pea võimatu saada võrreldavaid andmeid (muud kulud, personalikulud).

Kokkuvõte TIPSi analüüsides

Teadus- ja innovatsioonipoliitika seireprogrammi TIPS Eesti teadusrahastust puudutavate uuringute lõppraportites on välja toodud, et **pikaajaliste meetmete, sh baasfinantseerimise meetme osakaal on viimastel aastatel HTM-i teaduse eelarves vähenenud. Põhiliseks soovitusena poliitikakujundajatele on baasfinantseerimise summa või selle osakaalu suurendamine, et leevendada teaduspoliitika projektipõhise rahastusega kaasnevaid probleeme**. Siiani on teaduspoliitika olnud suunatud nn „tugevate“ toetamisele. Ülikoolide käsutuses olevad baasfinantseerimise vahendid võimaldavad pakkuda rahalist puhvrit teadusgruppidele, kes on ajutiselt konkurentsipõhisest rahastusest ilma jäänud, kuid potentsiaal kõrgekvaliteedilise teadustöö tegemiseks on olemas. Baasfinantseerimine on TA rahastamise meede, mis ei ole konkurentsipõhine ning mille kasutamine on asutusele suhteliselt vaba. Meetme mahu tõstmine aitaks **asutustel enda strateegilist arengut paremini suunata**. Samuti leitakse, et baasfinantseeringu mahu kasv võimaldaks katta rohkem omafinantseeringut, **tõsta ülikoolide strateegilise juhtimise suutlikust** ning vahendite kasutamine ülikooli siseste arengufondide finantseerimiseks võimaldaks uute valdkondade arendamist ja „riskantse“ teadustöö toetamist.

Baasfinantseerimise kasutamise regulatsioonid teadus- ja arendusasutustes

Baasfinantseerimise raha jaotamiseks on eraldi korra välja töötanud suuremad teadus- ja arendusasutused (TÜ, TTÜ, TLÜ, EMÜ ja KBFI). Väiksemates asutustes jagatakse raha enamasti otsustuskorras (EMTA, ERM, TAI, Vähi TAK, TO, EKA, UTKK). Baasfinantseerimise raha suunatakse vastavalt asutuste õigusaktidele ja kehtivale korrale ning asutusesisestele tavadele ja kokkulepetele:

1. allüksustele tagasi tekkepõhiselt ehk järgides samu põhimõtteid, mis on aluseks ka baasfinantseerimise tulude arvestamiseks asutusele (TTÜ, TLÜ, TÜ, EMÜ, KBFI);
2. üldkulude ehk kesksete kaudsete kulude eraldiseks (TÜ, KBFI);
3. infrastruktuuri investeeringuteks (TÜ);
4. reservi (KBFI, TAI);
5. (konkurentsipõhisesse) toetusfondi (TÜ, TTÜ, TLÜ, EMÜ, EKI, EKA);
6. konkreetsetele projektidele vastavalt vajadustele, tööplaanile või kokkulepetele (TTÜ, UTKK, EMTA, ERM, TAI);
7. konkreetsetele projektidele taotluste alusel (Vähi TAK, EBS, EKI).

TIPS analüüs on toonud välja, et mitmed teadusgrupid ei ole tegelikult informeeritud sellest, kuidas baasfinantseerimist asutusesiselt jaotatakse ning on andnud soovitusena ülikoolide kesksel administratsioonidel selles osas rohkem selgitustööd teha.

1. Baasfinantseerimise regulatsioon seadusandluses

Vastavalt teadus- ja arendustegevuse korralduse seadusele (edaspidi TAKS) on baasfinantseerimine teadus- ja arendustegevuse finantseerimine teadus- ja arendusasutuste arengueesmärkide realiseerimiseks, sealhulgas riigiseste ja -väliste projektide kaasfinantseerimiseks, uute uurimissuundade avamiseks ning infrastruktuuri investeerimiseks.

Teadus- ja arendusasutuste baasfinantseerimine toimub riigieelarvest Haridus- ja Teadusministeeriumi eelarve kaudu. Baasfinantseerimist eraldatakse teadus- ja arendusasutustele, mille teadus- ja arendustegevus on korraliselt positiivselt evalveeritud. Baasfinantseerimise tingimused ja korra kinnitab haridus- ja teadusminister määrusega. Baasfinantseerimise iga-aastase mahu kinnitab haridus- ja teadusminister käskkirjaga.

Haridus- ja teadusministri määrus „Teadus- ja arendusasutuste baasfinantseerimise määramise tingimused ja kord“ on kinnitatud TAKS-i § 15¹ lõike 4 alusel. Baasfinantseerimise määrus (leiab: <http://www.hm.ee/index.php?044737>) võeti vastu 2005. aastal ning seda on muudetud kahel korral (2008. ja 2010. aastal).

1.1. Baasfinantseerimise regulatsioon 2005.-2013. aastal

Teadus- ja arendusasutustele baasfinantseerimise sisseseadmisel 2005. a sõnastati baasfinantseerimise eesmärgina kvaliteetse teadus- ja arendustegevuse ning innovatsiooni järjepidev ja paindlik rahastamine. Teadus- ja arendusasutuste juhtkondadel puudusid selle ajani vahendid nii iseseisva teaduspoliitika läbiviimiseks, asutuste iseseisvate initsiatiivprojektide finantseerimiseks kui ka koostööprojektide kaasfinantseerimiseks. See oli ühe põhilise puudusena märgitud ka 2003. a läbi viidud Eesti teadus- ja arendustegevuse rahvusvahelise evalveerimise lõppraportis.

Baasfinantseerimise kogumahust 95% vahendite eraldamine on toimunud alates 2005. aastast teadus- ja arendusasutuse töö tulemuslikkuse ja kvaliteedikriteeriumide alusel (kõrgetasemeliste teadusartiklite, teadusmonograafiate, patentide ja patenditaotluste arv; teadus- ja arendusasutuste teadus- ja arendustegevusse panustatud finantseeringute maht; asutuste osalus doktoriõppes) ning 5% teadus- ja arendusasutustele, mis tegutsevad rahvusteaduste valdkonnas.

Baasfinantseerimise määrust on muudetud kahel korral (2008. ja 2010. aastal), kuid baasfinantseerimise jagamise aluspõhimõtted sellega seoses muutnud ei ole. Määrust on täpsustatud ja kaasajastatud seoses TAKS-i muudatustega, ülikoolide struktuurimuudatustega, uute finantsallikate lisandumisega ning kõrvaldamaks probleeme, mis on aja jooksul tekkinud seoses määruse tõlgendamisega viisil, mis ei ole kooskõlas baasfinantseerimise ideoloogia ja põhieesmärkidega. Määruse muudatustega on täpsustatud baasfinantseerimise alusandmete arvessevõtmise kriteeriume, alusandmete esitamist ja aruandlust puudutavat, kuid ei ole muudetud baasfinantseerimise mahu arvestamise proportsioone.

1.2. Baasfinantseerimise regulatsioon 2014. aastal

Vastavalt kehtivale määrusele eraldatakse baasfinantseerimisele riigieelarves ette nähtud vahendite kogumahust:

- **95%** arvestades baasfinantseerimise alusandmete esitamise aastale eelneva kolme aasta teadus- ja arendustegevuse tulemusi. Baasfinantseerimise määramisel lähtutakse järgmistest kriteeriumidest:
  - 1) kõrgetasemeliste publikatsioonide arv rahvusvahelist tunnustust omavates ajakirjades (50%)
    - a. artikkel, mis on kajastatud *Thomson Reuters Web of Science* andmebaasis (v.a *Thomson Reuters ISI Proceedings* poolt refereeritud kogumikud) ja/või Euroopa Teadusfondi humanitaarteaduste loendi ERIH (*European Index of the Humanities*) kategooriates A ja B (koefitsiendiga 1)

- b. kõrgetasemeliste rahvusvahelise levikuga teadusmonograafiate ja monograafia peatükkide arv
  - i. monograafia, mille välja andnud kirjastus on nimetatud Haridus- ja Teadusministeeriumi koduleheküljel avalikustatud rahvusvaheliste teaduskirjastuste loendis ning mis on täielikult valminud andmete esitaja osalusel (koefitsiendiga 3),
  - ii. monograafia, mille välja andnud kirjastus on nimetatud Haridus- ja Teadusministeeriumi koduleheküljel avalikustatud rahvusvaheliste teaduskirjastuste loendis ning millest andmete esitaja osalusel on valminud üks peatükk (koefitsiendiga 1),
  - iii. monograafia, mille välja andnud kirjastus on nimetatud Haridus- ja Teadusministeeriumi koduleheküljel avalikustatud rahvusvaheliste teaduskirjastuste loendis ning millest andmete esitaja osalusel on valminud kaks või enam peatükki, kuid mitte terve monograafia (koefitsiendiga 2),
- c. teadus- ja arendusasutuse nimel registreeritud patentide ja patenditaotluste arv (registreeritud patenditaotlus koefitsiendiga 2 ja patent koefitsiendiga 3);
- 2) teadus- ja arendustegevuse finantseerimise maht (teadus- ja arendustegevusega otseselt seotud grandid ja lepingud, tulud litsentside müügist ja patentidest) finantsaruannete alusel (40%);
- 3) asutuse osalus doktoriõppes (10%).
- **5% rahvusteaduste täiendavaks toetamiseks.** Rahvusteadustena käsitletakse Eesti ajalugu, folkloristikat, keeleteadust, kunstiteadusi (sh muusika- ja teatriteadusi) ja kirjandusteadust, aga ka teisi teadusi, mille uurimistulemustel on otsene mõju eestlaste enesemääratlusele ning mis sellega aitavad kujundada ja säilitada eestlaste identiteeti.

Baasfinantseerimise mahu määramise alusandmed esitatakse Haridus- ja Teadusministeeriumile iga aasta 1. oktoobriks. Teadus- ja arendusasutusele eraldatud baasfinantseerimise kasutamise kohta esitab teadus- ja arendusasutus Haridus- ja Teadusministeeriumile hiljemalt baasfinantseerimise eraldamisele järgneva aasta 15. veebruariks aruande.

2. Ülevaade asutustesisestest baasfinantseerimise jagamise kordadest

Baasfinantseerimise määrus kirjeldab baasfinantseerimise eraldamist teadus- ja arendusasutustele ning selle kasutamise eesmärgi. Asutustesisised korrad baasfinantseerimise jaotamiseks on asutuste endi määrata. Koostamaks ülevaadet, milliste reeglite alusel asutused baasfinantseerimise raha kasutavad ja oma allüksustele eraldavad, palus Haridus- ja Teadusministeerium positiivselt evalveeritud asutustel, kellele 2014. a on baasfinantseerimise raha eraldatud, edastada baasfinantseerimise ametlikult kehtivad korrad ja/või kirjeldused. Saadatud materjalide põhjal on koostatud alljärgnev ülevaade. Selgitusi ei saanud Cybernetica AS, Eesti Biokeskus, Eesti Kirjandusmuuseum ja Protobios OÜ.

2014. a seisuga on baasfinantseerimise raha jaotamiseks eraldi korra välja töötanud suuremad teadus- ja arendusasutused (Tartu Ülikool, Tallinna Tehnikaülikool, Tallinna Ülikool, Eesti Maaülikool ja Keemilise Bioloogia ja Füüsika Instituut). Lihtsam kord on välja töötatud ka Eesti Keele Instituudis. Eraldi korra vajadus tuleneb nende puhul eraldatava toetuse suurusest ning ka sellest, et asutuste endi struktuur on keerukam. Väiksemates asutustes, kus eraldi korda välja töötatud ei ole, jagatakse raha enamasti otsustuskorras (EMTA, ERM, TAI, Vähi TAK, TO, EKA, UTKK). EBS käsitleb baasfinantseerimise vahendeid üldeelarve teadustöö alaeelarve osana ja neile laieneb eelarveliste vahendite kasutamise üldine kord.

Suuremad asutused on määratlenud baasfinantseerimise eraldise kasutamise kas asutuse eelarvet puudutavates õigusaktides (TÜ), majanduseeskirjades (TLÜ) või asutuse teadusnõukogu vastava määrusega (TTÜ, EMÜ). Nendes asutustes välja töötatud baasfinantseerimise üldised jaotusprintsüübid on ülevaatlikuna esitatud tabelis 1.

Tabel 1. Baasfinantseerimise eraldise jaotamine suuremates TA-asutustes.

2014	üldkulud /kesksed kaudsed kulud	teadus- arendus- toetusfond	või	teaduskonnad/ asutused vastavalt panusele	infra- struktuur	reserv	muu
TÜ	28%	15%	7%	43%	7%		
TTÜ*		42%		36%			22% (üleülikoolilised projektid)
TLÜ		48,25%		48,25%			3,50% (raamatukogu)
EMÜ		u 55%		40%			3500 eur (auhinnafond)
KBFI	65%			26%		4,5%	4,5% bioorgaanilise keemia labor

*TTÜ-l osakaal vastavalt reaalsele jaotusele. Eraldatav baasfinantseerimise maht on proportsionaalne baasfinantseerimise alusandmetes esitatud tulemustega ning määruse alusel protsentuaalset jagunemist ei ole.

Baasfinantseerimise kasutamist reguleerivas õigusaktis määratletakse raha jaotus erinevate struktuuriüksuste vahel. Osa rahast jagatakse allüksustele tagasi tekkepõhiselt ehk järgides samu põhimõtteid, mis on aluseks ka baasfinantseerimise tulude arvestamiseks asutusele. EMÜ-l, TÜ-l ja TLÜ-l läheb tekkepõhiselt allüksustele tagasi vastavalt 40%, 43% ja 48,35%. TTÜ ei ole määranud erinevatele üksustele suunatud baasfinantseerimise osakaalu protsentuaalselt, see sõltub proportsionaalselt baasfinantseerimise alusandmetes esitatud tulemustest ning on seetõttu muutuv (2014. a oli allüksustele eraldatav osa 36% baasfinantseerimise kogumahust). KBFI eraldas 2014. a oma laboritele tekkepõhiselt 26% baasfinantseerimisest. Üldkulude ehk kesksete kaudsete kulude

eraldise osa võtavad baasfinantseerimise rahast maha TÜ (28%) ja KBFI (65%). Investeeringud infrastruktuuri on välja toodud TÜ-I (7%) ning reserv KBFI-I (4,6%).

Mitmed asutused suunavad (osa) baasfinantseerimise rahast ka teadustegevuse **toetusfondi**. Lisaks baasfinantseerimisele saavad sellised fondid osa raha ka muudest allikatest. Toetusfondi on loonud TÜ (osa baasfinantseerimise rahast suunatakse teadustegevuse toetuse fondi ja arengufondi), TTÜ (toetusfond), TLÜ (uuringufond), EMÜ (arengufond). Lisaks on sarnased fondid ka mõne väiksema asutuse juures: EKI (noorte uurijate fond), EKA (teadusfond). Toetusfondide puhul on oluline välja tuua, et selline fond tegutseb üldjuhul konkurentsipõhiselt. Fondidel on kas korralised konkursid 1-2 korda aastas või saab taotlusi esitada jooksvalt. TTÜ kasutab toetusfondi raha tippteaduse toetamiseks, talendikate noorteadlaste toetamiseks ja teadusprojektide finantseerimiseks. TÜ arengufond toetab kõrgetasemelisi teadus- ja arendusprojekte, innovaatilist tegevust ülikoolis, väljapaistvate teadlaste ja õppejõudude kaasamist. Erinev on TÜ teadustegevuse toetuse fond, mida kasutatakse nende teaduskondade ja instituutide toetamiseks, kus teadustegevuse tulud olid 2013. a alla 25% eelarve tuludest ja akadeemiliste töötajate arv on vähemalt 10. EMÜ arengufond toetab väljapaistvate välisõppejõudude ja –teadlaste kaasamist, võrkeelsete õppekavade väljatöötamist ja arendamist, õppejõudude ja teadlaste stažeerimist välismaal ning teadus- ja arendusprojektide finantseerimist (kui prioriteetses valdkonnas luuakse või arendatakse töörühma või uurimissuunda rahvusvaheliselt tunnustatud teadlase juhtimisel). TLÜ-s on olemas nii üldine uuringufond kui akadeemiliste üksuste endi hallatavad uuringufondid. Uuringufondide eesmärkide seas on nii ülikooli uurimisvaldkondade arendus, tippkeskuste väljaarendamine, teaduste infrastruktuuri arendamine, tippteadlaste kaasamine, doktorantide toetamine, teaduse populariseerimine kui teadusprojektide omafinantseeringu osa katmine. Toetusfondi suunatav osa moodustab asutustel 8-55% baasfinantseerimise eraldisest.

Väiksemates asutustes, kus eraldi korda välja töötatud ei ole, jagatakse raha enamasti otsustuskorras. UTKK-s toimub baasfinantseerimise raha jagamine projektipõhiselt isikutevahelisel (direktori ja projektijuhi) kokkuleppel. EMTA-s otsustab raha jaotuse õppe- ja teadusprorektor konsulteerides allüksuste juhtidega, ERM-is teadusdirektor vastavalt kuluprognosile, TAI-s osakonnajuhatajate ja administratsiooni koosolekul vastavalt tööplaanile.

Baasfinantseerimise raha võib ka väiksemates asutustes olla konkurentsipõhine rahastus, mida tuleb oma projekti jaoks taotleda: Vähi TAK-is otsustab rahakasutuse juhatus vastavalt programmijuhtide taotlustele, EBS-is otsustab taotluste üle akadeemiline sekretär teadusprorektori või teadusnõukogu esimehe kooskõlastusel, EKI-s kuulutatakse igal kevadel välja konkurss baasfinantseerimisest toetuse saamiseks.

Rahvusteadustele eraldatud summa suunatakse üldjuhul edasi vastavatele valdkondadele ning eraldatakse (pärast üldkulude mahavõtmist) muust baasfinantseerimisest. TÜ-s otsustab selle jagamise rektor tema poolt *humaniora* valdkonna esindajatest moodustatud komisjoni ettepaneku alusel. TLÜ rahvusteaduste osa suunatakse pärast raamatukogu ja uuringufondi (48,25%) eraldiste mahaarvamist Ajaloo Instituudile.

Baasfinantseerimise kui asutusele vajaliku reservi mainivad ära TAI (paigutab reservi 20% ootamatuteks aasta jooksul tekkivate probleemide lahendamiseks) ja KBFI (4,6%).

Probleemkohtadena baasfinantseerimise raha kasutamise juures näevad asutused oma tagasisides järgmist:

- vaatamata sellele, et tegemist on olulise toega asutusele, on summad väga väikesed (EKA, ERM, EMTA);
- mahukam ja stabiilsem baasfinantseerimine aitaks asutusel ellu viia ka riiklikult olulisi eesmärke (TO);

- baasfinantseerimise kasutamist takistab asutuse kogueelarve hiline selgumine, mis takistab projektide aastaringset planeerimist, kuna baasi raha võib olla vaja probleemide lahendamiseks ei saa kokkuleppeid sõlmida (UTKK);
- baasfinantseerimise raha kasutamist projektikesksemalt ja rohkem innovatsiooni huvides takistavad ka majandustegurid (nt taristu ülalpidamiskulude mingi faktori (elektri maksumus) hüppeline kasv). Baasraha on see koht, mille arvelt on võimalik selliseid vastuolusid kõrvaldada. (UTKK)

Baasfinantseerimise raha jaotumise korra muutumist aja jooksul teadus- ja arendusasutustes käesoleva analüüsi raames põhjalikult ei uuritud. KBFI toob oma vastuskirjas HTM-ile välja, et aastate lõikes on asutuses kasutatud erinevaid jaotusprintsippe alates vajaduspõhisest kuni tekkepõhisteni, vastavalt olukorrale konkreetsel aastal. TLÜ-s baasfinantseerimist reguleeriv majanduseeskiri kehtib alates 2.11.2009, viimane baasfinantseerimist puudutav muudatus viidi sisse 21.11.2011. EMÜ nõukogu määrus baasfinantseerimise korra kohta kehtib alates 13.03.2014, selle vastuvõtmine tunnistas kehtetuks vastava määruse aastast 2007 (muudetud 2013. a). Alljärgnevalt on välja toodud, milliseid muudatusi on suurtes asutustes (TÜ ja TTÜ) viimase viie aasta jooksul baasfinantseerimise korra juures sisse viidud.

Tartu Ülikool

Alates 2013. aastast reguleerib TÜ-s baasfinantseerimise korda TÜ nõukogu otsus aasta eelarve koostamise põhimõtete kohta. Kuni 2012. aastani kirjeldas baasfinantseerimise jaotust ülikoolis nõukogu otsus vastava aasta tulude jaotamine ja kasutamise kohta. Viimasel viiel aastal suuremaid muutusi TÜ-s baasfinantseerimise jaotumise kohta asutuse siseselt toimunud ei ole.

Tabel 2. Baasfinantseerimise eraldise jaotumine Tartu Ülikoolis 2010.-2014. a

	üldkulud /kesksed kaudsed kulud	teadus- arendus- toetusfond	või	teaduskonnad/ asutused vastavalt panusele	infra- struktuur
2014	28%	15%	7%	43%	7%
2013	28%	15%	7%	43%	7%
2012	28%	22%		50%	
2011	28%	22%		50%	
2010	28%	22%		50%	

Muutumatuna on püsinud baasfinantseerimise summalt võetud eraldis TÜ üldfondi (28%). Arengufondi eraldatakse 22% baasfinantseerimise eraldiselt. Alates 2013. aastast on arengufondist eraldatud teadustegevuse toetuse fond, mida kasutatakse nende teaduskondade ja instituutide toetamiseks, kus teadustegevuse tulud olid eelmisel aastal alla 25% eelarve tuludest ja akadeemiliste töötajate arv on vähemalt 10. Kuni 2012. aastani eraldati teaduskondadele ja asutustele vastavalt nende panusele ülikooli baasfinantseerimise raha teenimisel 50%, siis 2013. aastast on seda summat vähendatud 43%-le. 7% baasfinantseerimise rahast suunatakse investeringuteks õppe- ja teadushoonetesse.

Tallinna Tehnikaülikool

Baasfinantseerimise jaotamist TTÜs reguleerib alates 25.01.2011 kehtestatud TTÜ nõukogu määrus „Tallinna Tehnikaülikooli teadus- ja arendustegevuse baasfinantseerimise määramise tingimused ja kord“, mida on muudetud 18.06.2013, 17.12.2013 ja 21.01.2014. Varasema, 2005. a kehtestatud baasfinantseerimise määruse alusel kasutati TTÜ-s baasfinantseerimise raha üleülikooliliste T&A

projektide finantseerimiseks ning teadusprojektide toetusfondi jaoks. 2008. a määruse muudatusega lisanduvad sinna kõrvale ka TTÜ asutused (Geoloogia Instituut, Meresüsteemide instituut, Küberneetika instituut ja Tehnomeedikum). 2011. a kehtestatud määrusega lisatakse ka teaduskonnad ja kolledžid ning lisaks baasfinantseerimisest rahastuse saajate ringi laienemisele kehtestati määruse muudatustega uued toetusfondist finantseeritavate projektide rahastamist puudutavad tingimused.

TTÜ asutustele ja teaduskondadele eraldatav baasfinantseerimise maht on proportsionaalne vastavalt nende poolt alusandmetes esitatud tulemustega. 17.12.2013. a muudatusega eraldatakse TTÜ asutustele nende panuse järgi arvestatud summast 90%. TTÜ teaduskondadele ja kolledžitele eraldatakse TTÜ asutuste osa mahaarvamise järel 20% baasfinantseerimisest. Kuna allüksustele eraldatava baasfinantseerimise osakaal sõltub nende poolt esitatavatest alusandmetest, siis on see aastate lõikes muutuv. Tegelikult jaotumise alusel on aastatel 2011-2014 allüksustele tekkepõhiselt jaotatud osa moodustanud 36-38% TTÜ baasfinantseerimisest. Ülejäänud osa baasfinantseerimisest suunatakse TTÜ toetusfondi (osakaal aastatel 2011-2014 21-42%) ja üleülikooliliste T&A projektide rahastamiseks (osakaal vastavalt 22-41%). Vastavalt määrusele on üleülikooliliste projektide eesmärk toetada TTÜ T&A üldist arengut ning vahendite eraldamise projektidele otsustab TTÜ nõukogu.

Tabel 3. Baasfinantseerimise eraldise jaotumine Tallinna Tehnikaülikoolis 2011.-2014. a

	Asutused /Teaduskonnad	Üleülikoolilised projektid	Toetusfond
2011	37%	32%	31%
2012	38%	41%	21%
2013	38%	33%	29%
2014	36%	22%	42%

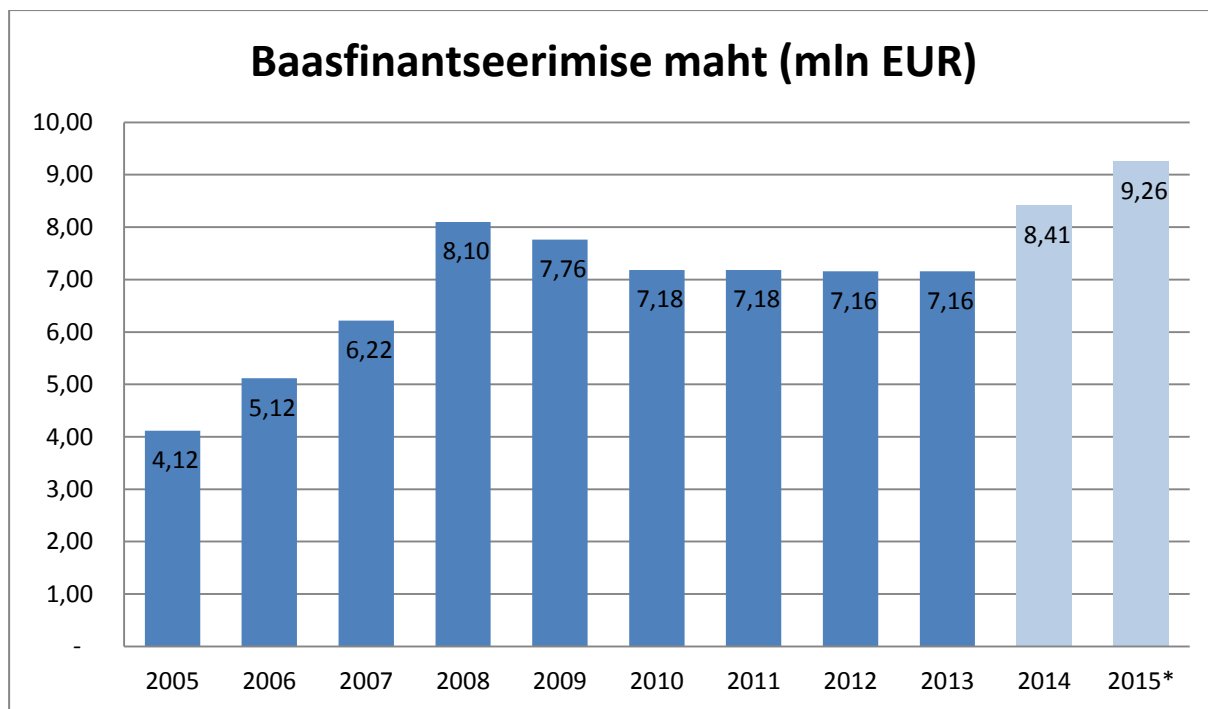
3. Baasfinantseerimine kasutamine asutuste aruanne põhjal

Eraldatud toetuste analüüsi alusandmed ajavahemiku 2005-2008 kohta pärinevad Haridus- ja Teadusministeeriumist; andmed 2009.-2013. a kohta on saadud asutuste poolt esitatud baasfinantseerimise kasutamise aruannetest. Analüüsis ei kajastu Eesti Kirjandusmuuseumi andmed aastate 2006, 2010, 2011 ja 2012 kohta, kuna nad ei ole baasfinantseerimise aruandeid nende aastate kohta Haridus- ja Teadusministeeriumile esitanud. Et Eesti Kirjandusmuuseumi osakaal moodustab baasfinantseerimise summaarsest kogumahust 0,9%, siis see ei mõjuta oluliselt analüüsi tulemusi. Samuti ei kajasta analüüs järgmisesse aastasse kantud jääkide kasutamist, kuna seda pole aruandluses välja toodud.

3.1. Ülevaade

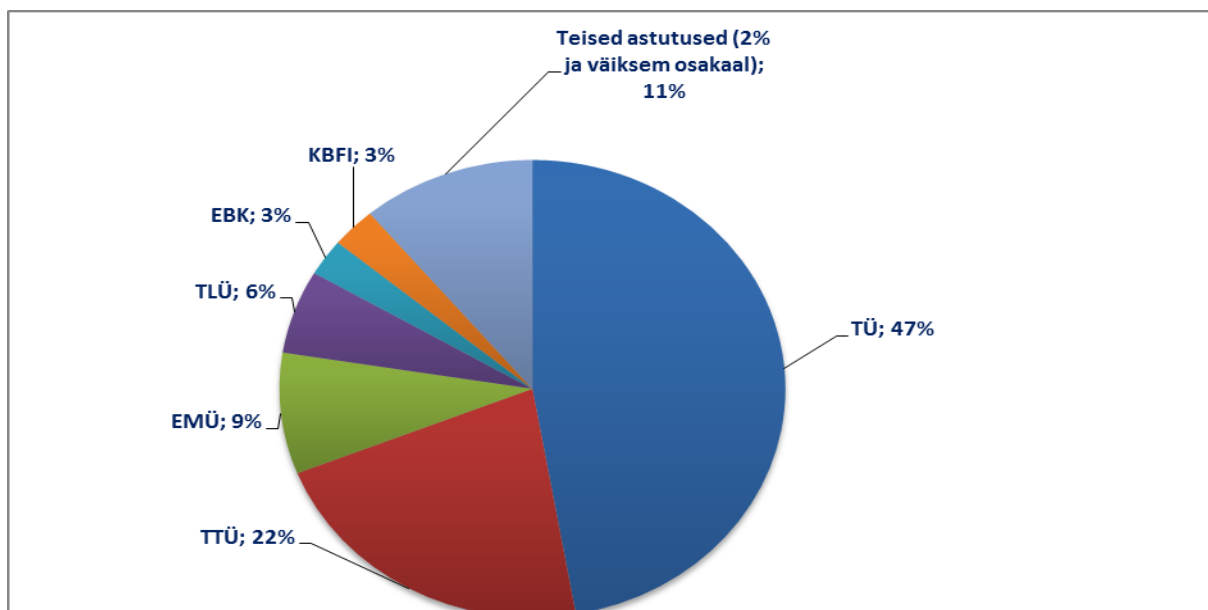
Baasfinantseerimine käivitati Eestis 2005. aastal ja selle maht kasvas suhteliselt kiiresti praktiliselt kahekordseks: 4,1 milj eurolt 2005. a kuni 8,1 milj euron 2008. a. Koos majanduslangusega vähenes pisut ka baasfinantseerimise maht ja alates 2010. a on see stabiilselt olnud ~7 milj eurot aastas (vt joonis 1). Nii 2005. kui 2014. aastal eraldati baasfinantseerimist kokku 18 asutusele, muutused on toimunud rahastatavate asutuste koosseisus. Baasfinantseerimise algaastatel rahastatud Eesti Maaviljeluse Instituut, Jõgeva Sordiaretuse Instituut ning Eesti Kardioloogia Instituut on praeguseks reorganiseeritud. 2010. a läbi viidud korralise evalveerimise tulemusena rahastatakse alates 2011. a järgmisi TA asutusi: Eesti Rahva Muuseum, Estonian Business School, Protobios OÜ ja Vähiuuringute Tehnoloogia Arenduskeskus AS.

Joonis 1. Baasfinantseerimiseks eraldatud summad (mln EUR). Allikas: haridus- ja teadusministri käskkirjad baasfinantseerimise mahu kinnitamise kohta. *2015 on riigieelarve prognoos.

Kokku on baasfinantseerimiseks ajavahemikul 2005-2013 eraldatud ca 60 milj eurot. Suurimateks baasfinantseerimise toetuse saajateks on olnud Tartu Ülikool (47% baasfinantseerimise kogumahust) ja Tallinna Tehnikaülikool (22% baasfinantseerimise kogumahust). Ülejäänud asutuste finantseerimise maht on olnud oluliselt väiksem (vt joonis 2).

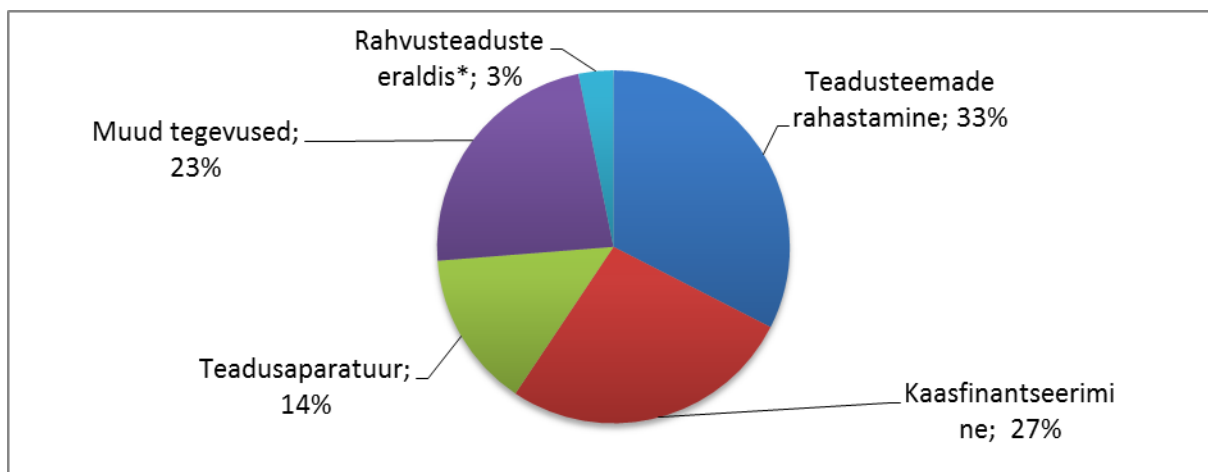
Joonis 2. Baasfinantseerimise eraldiste jagunemine asutuste vahel 2005-2013.

Baasfinantseerimise aruandluses Haridus- ja Teadusministeeriumile jaotatakse baasfinantseerimise kulud neljaks: teadusteemade rahastamine, kaasfinantseerimine, infrastruktuurikulud ja muud kulud. Ebaühtlase kajastamise pärast ei ole kulude all arvestatud rahvusteaduste eraldist.

Suurima osa baasfinantseerimise kasutamises moodustavad asutuse poolt finantseeritavad teadusteemad – nende kogumaht ajavahemikul 2005-2013 oli 19,3 milj eurot (34% rahastamise kogumahust). TA projektide ja lepingute kaasfinantseerimine moodustas 15,9 milj eurot (27% rahastamise kogumahust). Infrastruktuuri ajakohastamise, täiendamise ning ülalpidamise kulud moodustasid 8,5 milj eurot (15%). Muude oluliste tegevuste toetamiseks kulus 13,7 milj eurot (23%) (joonis 3).

Joonis 3. Baasfinantseerimise jagunemine erinevate kuluartiklite lõikes aastatel 2005-2013.

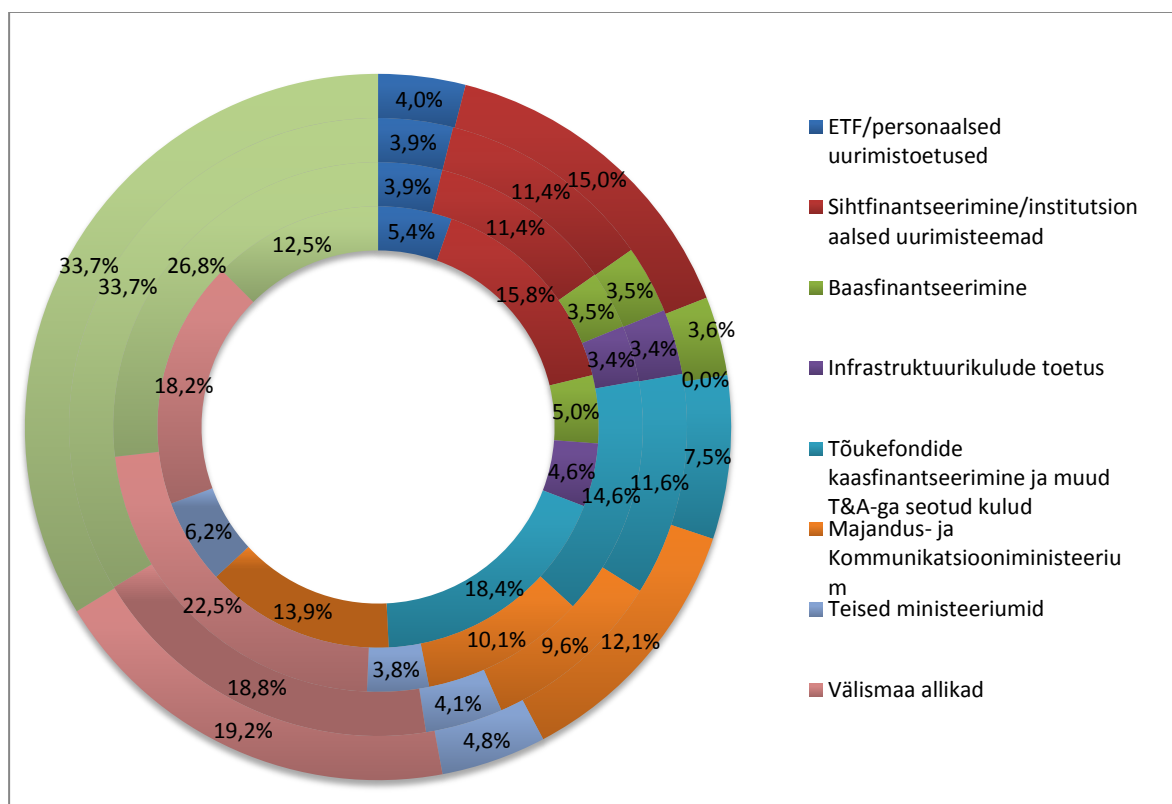

*Rahvusteaduste eraldise aruandlus on aastate lõikes ebaühtlane ning seda analüüsis eraldi ei käsitleta (lähemalt peatükis 3.4.2.), kuid joonisel on see ära toodud üldpildi saamiseks.

Eesti teadus- ja arendustegevusse suunatud rahadest kokku (ilma erasektorita) moodustab baasfinantseerimise osakaal aga väga väikese osa. Ajavahemikus 2010-2013 jäi baasfinantseerimise osakaal kõigist avaliku sektori teadus- ja arendustegevuse kuludest vahemikku 3,5-5% (2011-2013

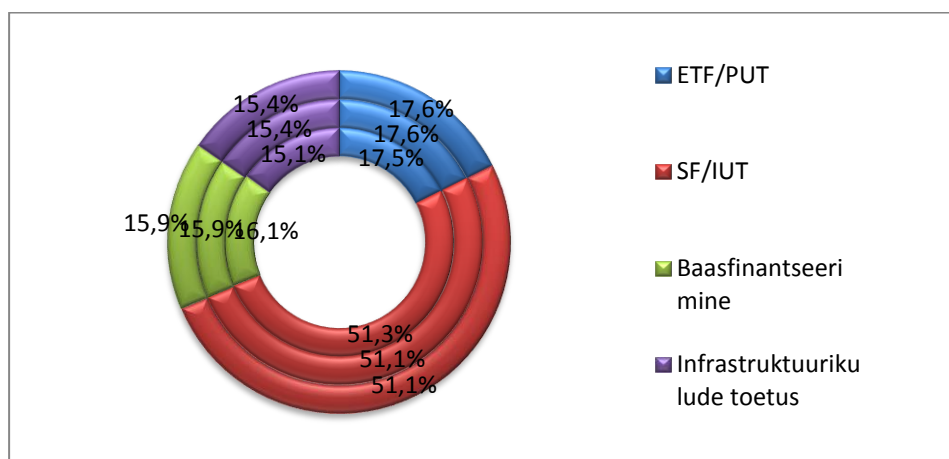
moodustas baasfinantseerimine vastavalt 3,5-3,6%) ja ülejäänud moodustasid erinevad konkurentsipõhised meetmed. Täpsem ülevaade joonisel 4 ja lisa 12.

Joonis 4. Riigipoolne teadus- ja arendustegevuse kulude finantseerimine Eestis 2010-2013 (ringid seest väljapoole) (allikas: Haridus- ja Teadusministeerium).

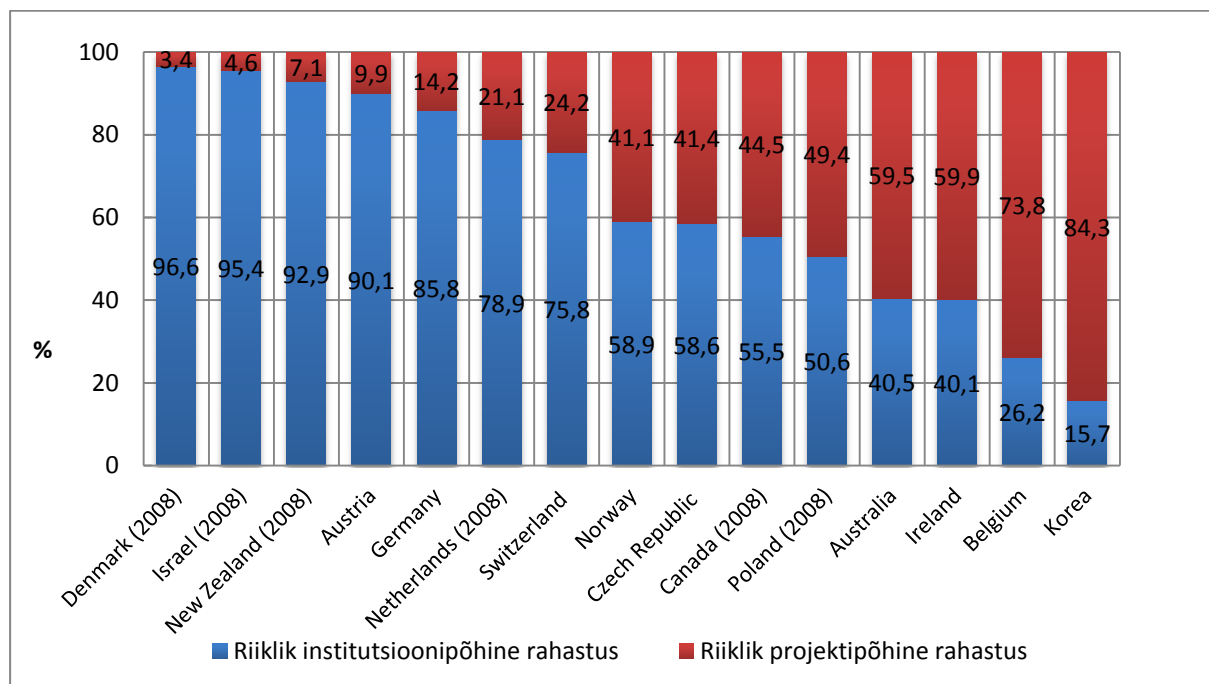
Baasfinantseerimise osakaal võrreldes teiste läbi Haridus- ja Teadusministeeriumi rahastatud maksutuludest finantseeritud rahastusmeetmetega on aastatel 2010-2012 olnud ligikaudu 16% (vt allolev joonis 5 ja lisa 13). Lisades juurde läbi Majandus- ja Kommunikatsiooniministeeriumi ning teiste ministeeriumide maksurahast finantseeritava teadus- ja arendustegevuse kulud, on baasfinantseerimise osakaal 10% kõigist maksutuludest finantseeritavatest teadus- ja arenduskuludest (vaata lisa 13).

Joonis 5. Läbi Haridus- ja Teadusministeeriumi 2010-2012 maksutuludest finantseeritavad teadus- ja arendustegevuse kulude jaotus (ringid seest väljapoole) (allikas: Haridus- ja Teadusministeerium).

OECD avaldatud numbritest mittekongratsipõhise riikliku teadus- ja arendustegevuse rahastuse osas mujal maailmas (OECD, Science, Technology and Industry Scoreboard, 2013) nähtub, et suuremas osas OECD valikus olnud riikidest on mittekongratsipõhise rahastuse osakaal oluliselt suurem kui Eestis. OECD tulemustest annab ülevaate alljärgnev joonis 6. OECD poolt kasutatud mõiste „riiklik projektipõhine rahastus“ hõlmab definitsiooni kohaselt erinevate riiklike teadus- ja arenduslepingute raames finantseeritavaid summasid (kongratsipõhine raha) ning „riiklik institutsioonipõhine rahastus“ hõlmab ülikoolidele makstavaid üldfonde ja teisi institutsioonipõhiseid vahendeid (mittekongratsipõhine raha).

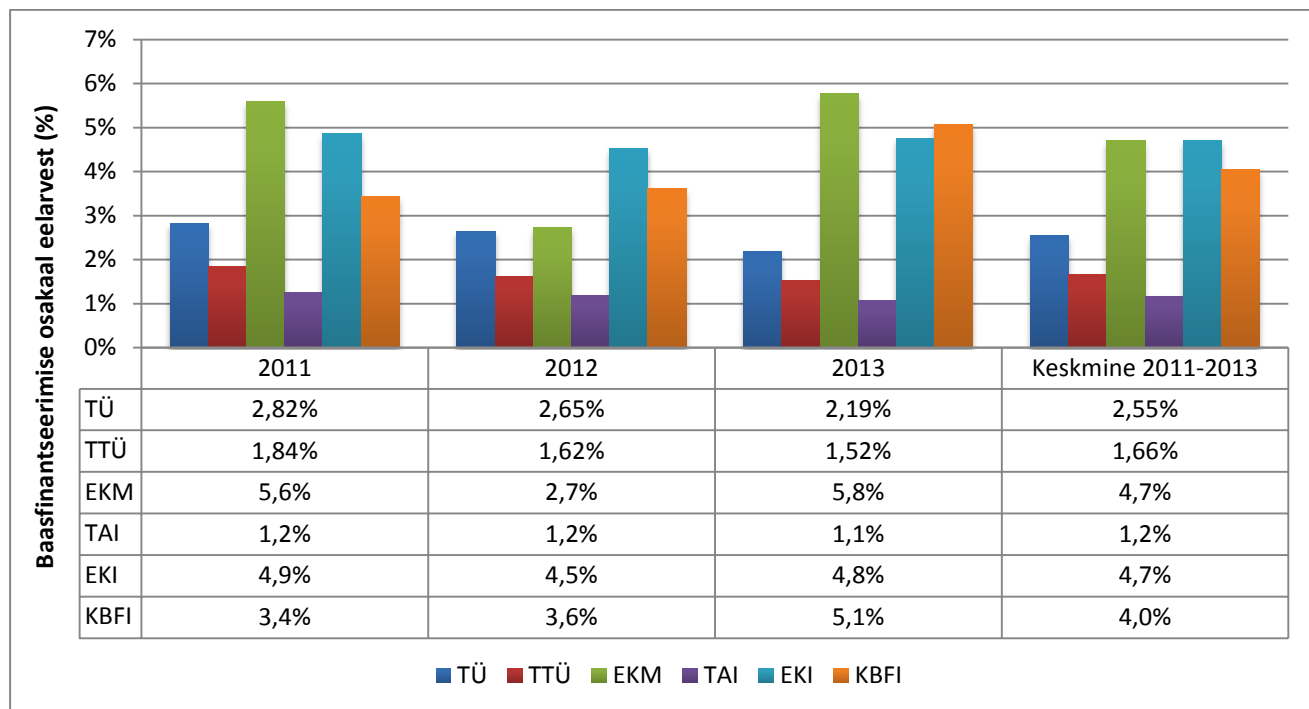
Joonis 6. Kongratsipõhise (riiklik projektipõhine) rahastuse ja mittekongratsipõhise (riiklik institutsioonipõhine) rahastuse osakaal kogu riiklikust teadus- ja arendustegevuse rahastusest valikus riikides 2010. (Allikas: OECD)

Baasfinantseerimise osakaal asutuste eelarvetes sarnaneb riikliku üldpildiga. Näiteks kahe suurema ülikooli – Tartu Ülikooli ja Tallinna Tehnikaülikooli – eelarvetes jäi ajavahemikul 2010-2014 baasfinantseerimise osakaal vahemikku 1,5-3,1%. Väiksemates asutustes oli baasfinantseerimise osakaal eelarvest üldiselt, kuid mitte alati, mõne protsendi võrra suurem. Samas peab arvestama, et paljudes väikestes teadus- ja arendusasutustes õppetööd ei tehta ning seega puuduvad nende eelarvetes õppetööga seotud täiendavad vahendid. Eeltoodust annab täpsema ülevaade TÜ ja TTÜ ning valikuna paari väiksema teadus- ja arendusasutuse kohta alljärgnev joonis 7. Kuna baasfinantseerimise osakaal nii teadus- ja arendustegevuse riigipoolsest kogurahastusest kui ka asutuste eelarvetest moodustab väga väikese osa, jääb paraku baasfinantseerimise mõju ka väikseks.

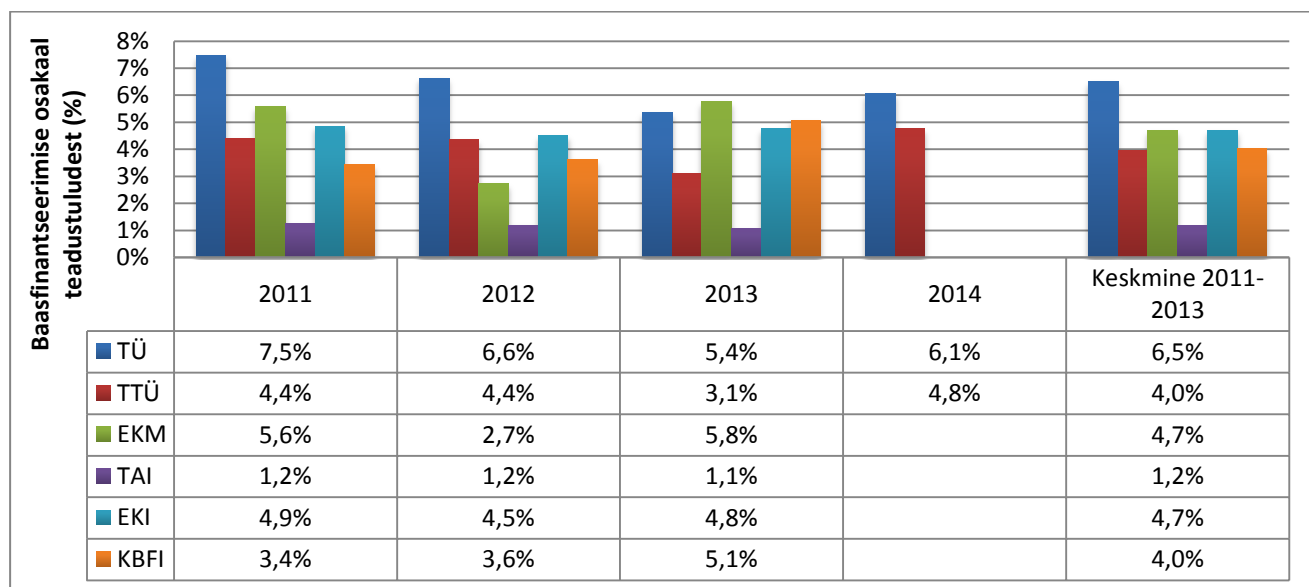

Joonis 7. Baasfinantseerimise osakaal asutuste eelarvetuludes 2011-2013.

Kuna õppetööga tegelevates asutustes on lisaks eelarvelistele teadustöö vahenditele õppetööks ettenähtud vahendid, vaadati ka baasfinantseerimise vahendite suhet tuludesse teadustöö kuludest. Sellest nähtub kaks peamist järeldust: baasfinantseerimise osakaal teadus- ja arendustegevuseks ettenähtud summadesse üldiselt suurtes ja väikestes asutustes ei erine ning jääb vahemikku 6,5-4% (erandiks TAI). Seega võib öelda, et siiski on baasfinantseerimise osakaal eelarvetes suhteliselt väike, ent kuna tegu on ainsal mittekonkurentsipõhise ning suhteliselt vabalt kasutatava rahaga, siis on see asutuse põhikirjaliste eesmärkide saavutamiseks kindlasti vajalik. Täpsema ülevaate baasfinantseerimise osakaaludest vaadeldud asutuste eelarvelistesse teadustuludesse annab alljärgnev joonis 8.

Joonis 8. Baasfinantseerimise osakaal asutuste eelarvelistest teadustuludest 2011-2014.

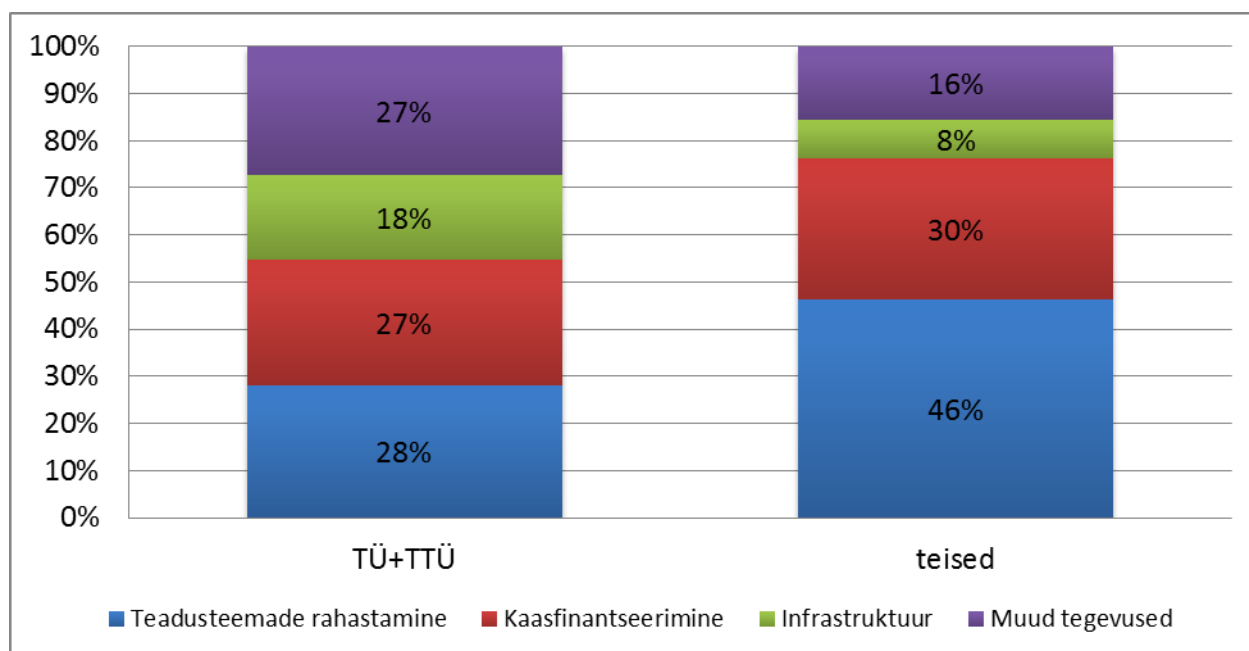
3.2. Baasfinantseerimise kasutamise erisused lähtuvalt asutuse suurusest ja juriidilisest vormist

3.2.1. Baasfinantseerimise kasutamine lähtuvalt asutuse suurusest

Kaks asutust – TÜ ja TTÜ – on aastatel 2005-2013 eraldatud baasfinantseerimise summadest kokku saanud 69%. Seega mõjutavad nad oluliselt üldpilti ning baasfinantseerimise kasutamise analüüsis on mõistlik esitada neid ülejäänud asutustest eraldiseisvalt. Alljärgnevas osas kasutataksegi jaotust „suured“ ja „väikesed“ asutused lähtuvalt eelkirjeldatud baasfinantseerimise osakaalude erinevatest proportsioonidest asutuste vahel.

Vaadates suurte ja väikeste asutuste erinevusi baasfinantseerimise kasutamises, ilmnes üsna selgeid erinevusi teadusteemade rahastamises. Nimelt kulutasid väikesed asutused ajavahemikul 2005-2013 baasfinantseerimiseks eraldatud summadest 46% teadusteemadele, samas kui suurtel oli see 28%. Erinevad ka muudeks kuludeks ning infrastruktuurile tehtavate kulude proportsioonid. Samas kaasfinantseerimise osakaal püsib sarnane (suurtes asutustes 27% ja väikestes 30% kogu baasfinantseerimisest perioodil 2005-2013). Baasfinantseerimise kasutamise võrdlus suurte ja väikeste asutuste vahel on toodud järgneval joonisel 9 ning täpsemalt lisas 4.

Joonis 9. Baasfinantseerimise kasutamise erinevused suurtes (TÜ+TTÜ) ja väikestes (teised) asutustes.

Väiksemad asutused kasutavad baasfinantseerimise raha pigem otseselt teadustöö rahastamiseks (suure tõenäosusega personalikuludeks). Suurtel asutustel õnnestub kaasata teadusraha ka muudest allikatest, mis võimaldab kasutada baasfinantseerimist erinevate muude kulude katmiseks.

Võrreldes aastate dünaamikat suurte ja väikeste asutuste baasfinantseerimise kasutamise osas, paistis käitumine olevat kummagi asutusetüübi puhul stabiilne – lähedastel aastatel baasfinantseerimise kasutamises väga järske muutusi ei toimunud (täpsem ülevaade on toodud ka lisas 5).

3.2.2. Baasfinantseerimise kasutamine lähtuvalt asutuse juriidilisest vormist

Baasfinantseerimist kasutavad asutused võib jaotada kolme juriidilise vormi vahel:

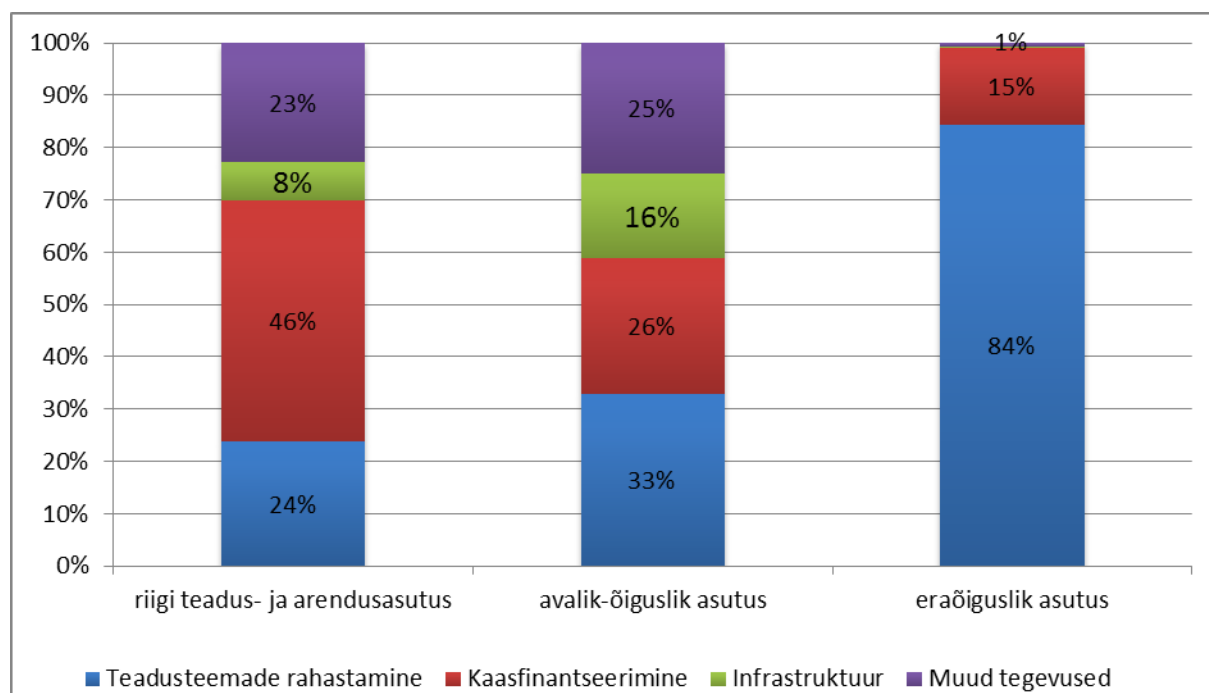
- **avalik-õiguslikud ülikoolid** (Eesti Kunstiakadeemia, Eesti Muusika- ja Teatriakadeemia, Eesti Maaülikool, Tallinna Ülikool, Tallinna Tehnikaülikool, Tartu Ülikool) (6 asutust);

- **riigi ja avalik-õiguslikud teadus- ja arendusasutused** (Eesti Biokeskus, Eesti Keele Instituut, Eesti Kirjandusmuuseum, Eesti Rahva Muuseum, Tartu Observatoorium, Eesti Maaviljeluse Instituut, Jõgeva Sordiaretuse Instituut, Eesti Kardioloogia Instituut, Tervise Arengu Instituut, Keemilise ja Bioloogilise Füüsika Instituut ja ETA Underi ja Tuglase Kirjanduskeskus) (11 asutust);
- **eraõiguslikud asutused** (Cybernetica AS, Estonian Business School, OÜ Protobios, AS Vähiuuringute Tehnoloogia Arenduskeskus) (4 asutust).

Jõgeva Sordiaretuse Instituut, Eesti Maaviljeluse Instituut ja Eesti Kardioloogia Instituut on praeguseks hetkeks reorganiseeritud ja endisel kujul enam ei eksisteeri.

Erinevate juriidiliste vormidega asutused lahknevad baasfinantseerimise kasutamises üpris palju. Eriti tuleb esile eraõiguslike asutuste teistsugune käitumine – aastail 2005-2013 neile baasfinantseerimiseks kokku eraldatud vahenditest on 84% suunatud teadusteemade rahastamiseks, samas kui riigi ja avalik-õiguslikes teadus- ja arendusasutustes oli sama näitaja 24% ja avalik-õiguslikes ülikoolides 33%. Täpsemad ülevaated on toodud joonisel 10 ning lisas 6.

Joonis 10. 2005-2013 baasfinantseerimiseks kokku eraldatud summade kasutamine erineva juriidilise vormiga asutustes.

Riigi ja avalik-õiguslikke teadus- ja arendusasutusi iseloomustab ligikaudu poole (46%) baasfinantseeringu suunamine kaasfinantseerimisse. Avalik-õiguslikud ülikoolid aga jaotavad baasfinantseerimist kõige ühtlasemalt erinevate kulukategooriate vahel. Eeltoodu viitab sellele, et eraõiguslikud asutused kasutavad baasfinantseerimist ennekõike otsese teadustegevuse täiendavaks finantseerimiseks (suure tõenäosusega personalikuludeks), riigi ja avalik-õiguslikud teadus- ja arendusasutused ning avalik-õiguslikud ülikoolid aga pigem kaasfinantseerimiseks ja muudeks tegevusteks, mille taga võib näha lisaraha sissetoomist ning teadusprojektide finantseerimist suuremas mahu pigem neist täiendavatest vahendeist.

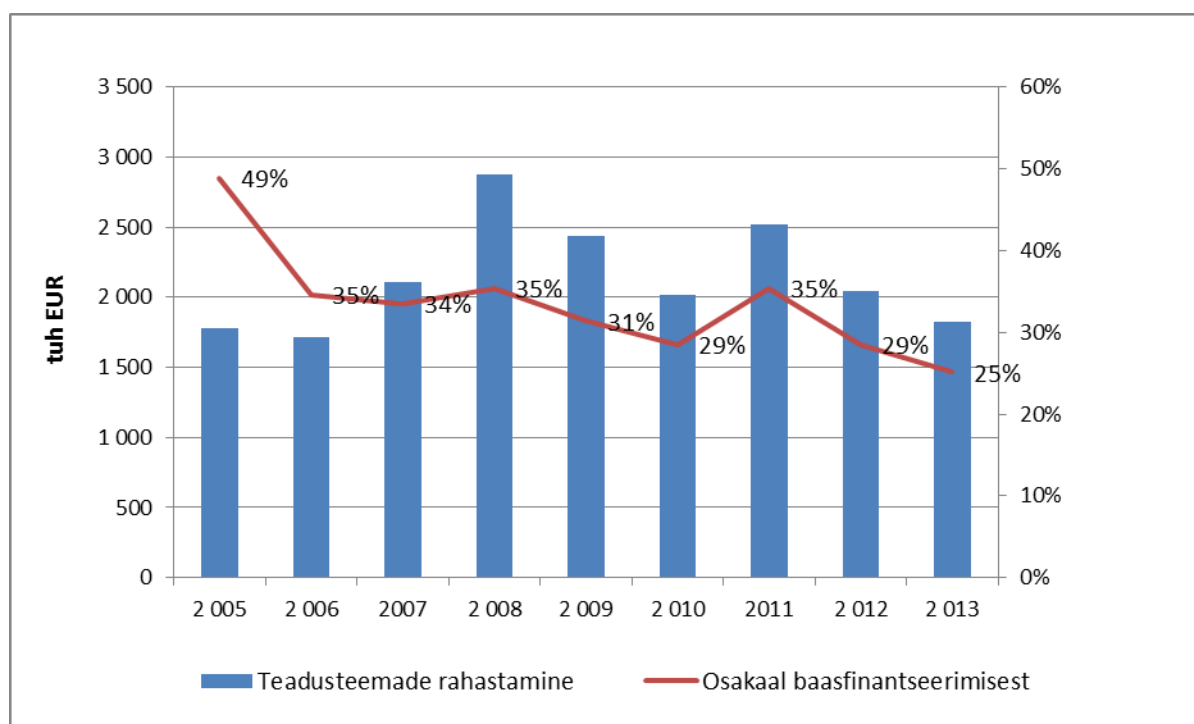
Baasfinantseerimise kasutamise proportsioonid järjestikuste aastate lõikes erinevat juriidilist vormi asutustes väga suuresti ei kõikunud, mis viitab sellele, et muudatusi viiakse ellu mitme aasta jooksul (täpsem ülevaade on toodud lisas 7).

3.3. Baasfinantseerimise kasutamine erinevate kululiikide lõikes

3.3.1. Teadusteemade rahastamine

Teadusteemade rahastamise osakaal kogu baasfinantseerimisest on perioodil 2005-2013 kõikunud vahemikus 49% (2005) kuni 25% (2013), olles aastas keskmiselt kõige suurema osakaaluga kululiik (33% baasfinantseerimiseks kasutatud summadest 2005-2013). Perioodil 2005-2013 suunati teadusteemade rahastamisse baasfinantseerimise raha kokku 19,3 miljonit eurot ehk keskmiselt 2,1 miljonit eurot aastas. Peale 2008. aastat on teadusteemade rahastamiseks kulutatud summade osakaal baasfinantseerimisest näidanud ühtlast kahanemistendentsi (erandiks 2011). Üldjoontes sama võib öelda ka baasfinantseerimisest teadusteemade rahastamiseks suunatud absoluutsummade kohta. Täpsema ülevaate teadusteemade finantseerimise dünaamikast annab alljärgnev joonis 11.

Joonis 11. Teadusteemade finantseerimiseks kasutatud baasfinantseerimise mahud ja osakaalud kogu baasfinantseerimiseks eraldatud summadest 2005-2013.

Baasfinantseerimisest toetatavate teadusteemade arv vähenes ligikaudu poole võrra alates 2010. aastast, ent siis kasvas keskmiselt ühele teadusteemale panustatav summa märgatavalt, mis viimastel aastatel on küll peaaegu 2008. aasta tasemele naasnud. Seega on keskmine baasfinantseeringust rahastatava teadusteema maht olnud ajavahemikul 2010-2013 ligikaudu 20 tuhande euro ringis (lisad 8 ja 9), jäädes endise ETF grandii või sihtfinantseeritava teema keskmise mahu vahele.

3.3.2. Kaasfinantseerimine

Kaasfinantseerimine on nii osakaalult kui keskmiselt mahult aastate 2005-2013 lõikes peale teadusteemade rahastamist mahult teisel kohal (keskmiselt 27% ja 1,8 miljonit eurot aastas kulutatakse baasfinantseerimise rahadest kaasfinantseerimisele). Kaasfinantseerimine oli mahult suurim 2009. aastal (ca 2,5 mln EUR ja 33% kogu baasfinantseerimiseks kasutatust), peale mida see järsult langes, ent 2013. aastaks saavutas 2009. aastaga sarnase taseme (2,4 mln EUR ja 34% kogu baasfinantseerimiseks kasutatust). Täpsem ülevaade on esitatud joonisel 12.

Aasta	Kaasfinantseerimine kokku (tuh EUR)	sh rahvusvaheliste projektide kaasfinantseerimine (tuh EUR)	Osakaal baasfinantseerimisest (%)
2005	850	450	23%
2006	900	350	18%
2007	1750	350	28%
2008	2100	300	26%
2009	2500	850	33%
2010	1750	500	24%
2011	1750	600	24%
2012	2000	700	28%
2013	2350	500	32%

Peatükkide 3.3.1 ja 3.3.2 põhjal võib ühiselt järeldada, et baasfinantseerimist on hakatud rohkem kasutama kaasfinantseerimiseks – selle asemel, et teadusteemasid otse rahastada, rakendatakse kaasfinantseerimist, toomaks asutusele täiendavaid vahendeid. Seda näitavad ka nt Tartu Ülikooli eelarved, kus võrreldes 2009. aastaga on 2013. aastaks tõusnud tõukefondide maht ligikaudu kolm korda.

Infrastruktuurile kulutatud summade osakaal baasfinantseerimisest on olnud muude kuluartiklitega võrreldes osakaalult kõige väiksema tähtsusega (keskmiselt kogu baasfinantseerimiseks kasutatust 14% ehk 0,9 miljonit eurot aastas). Infrastruktuurile kulutamine on aga käinud lainetena, olles madal 2008 ja 2009.a ning tehes siis ligikaudu kahekordse tõusu nii mahus kui osakaalus baasfinantseerimisest. Viimasel neljal aastal (2010-2013) on infrastruktuurile keskmiselt kulutatud 17% kogu baasfinantseerimisest aastas. Ülevaade on toodud alloleval joonisel 13.

Year	Infrastruktuur (milj. EUR)	Osakaal baasfinantseerimisest (%)
2005	~300	8%
2006	~950	20%
2007	~1050	17%
2008	~700	9%
2009	~550	8%
2010	~1350	19%
2011	~1100	16%
2012	~1250	18%
2013	~1100	16%

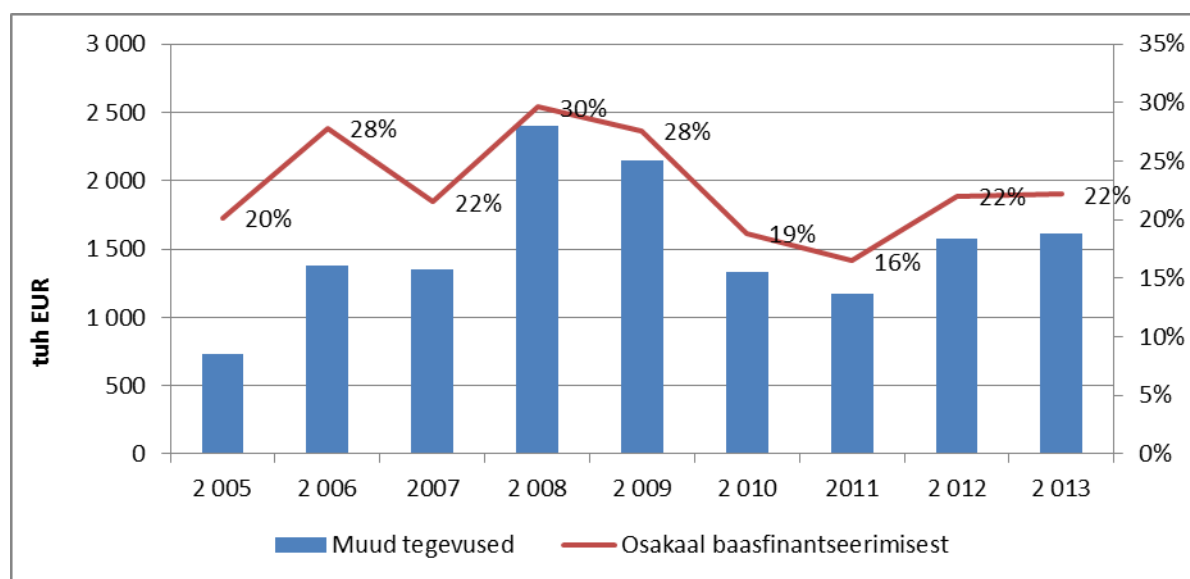
Infrastruktuuri osakaalu suurenemine alates 2010. aastast võib olla selgitatav otsese vajaduse kasvuga seadmete ja sisseseade järele – selleks ajaks oli teadus- ja arendusasutustel valminud juba piisavalt uusehitisi, mis hakkasid vajama aparatuuriga sisustamist ja selleks vajaminev raha tuli mh ka omavahenditest leida.

Hüpe infrastruktuurikuludes 2010. aastal langeb ka kokku riiklike alameetmete „Väikesemahulise teaduse infrastruktuuri kaasajastamine Eesti teadus- ja arendusasutuste teadusteemade sihtfinantseerimise raames“ ja „Riikliku tähtsusega teaduse infrastruktuuri kaasajastamine“ käivitumisega. Nende meetmete raames alanud projektid tingisid nii infrastruktuurikulude kasvu omavahenditest kui ka suurema kaasfinantseerimise, mille kiiret osakaalu kasvu alates 2010. aastast kirjeldati ka käesoleva analüüsi eelmises peatükis.

3.3.4. Muud tegevused

Muudeks tegevusteks kulutati perioodil 2005-2013 keskmiselt 23% ja 1,5 miljonit baasfinantseerimise vahendeid aastas. Samas on muude tegevuste rahastamiseks kulutatud summad ja summade osakaalud kogu baasfinantseerimiseks kasutatust kõikunud aastate lõikes vahemikus 16-30%, olles kõrgeimad vahemikus 2008-2009, mil baasfinantseerimise absoluutsummad aastati olid samuti kõige suuremad. Sellest võib järeldada, et suurema baasfinantseerimise korral panustatakse rohkem muudesse tegevustesse (samal perioodil teadusteemadesse ning -aparatuuri suunatud vahendite osakaal langes, kaasfinantseerimise osakaal kõikus). Muude tegevuste mahtude ja osakaalude dünaamikat kirjeldab allolev joonis 14.

Joonis 14. Muudele kuludele kasutatud baasfinantseerimise mahud ja osakaalud kogu baasfinantseerimiseks eraldatud summadest 2005-2013.

Muude tegevuste sisu selgitamiseks analüüsiti iga asutuse poolt aruandesse kirjutatud kommentaare, kui neid oli antud, ning vaadati kommentaari sisu esinemissagedust (mitu korda mingit kommentaari oli toodud). Tihti oli jäetud selgitus lisamata, mistõttu järgneva tõlgendamisel peab arvestama, et protsendid peegeldavad vaid olemasolevate märkuste sisu jaotust. Sisulise täpsustamisel koondati kommentaarid ühtsemate nimetuste alla ning sellest lähtuvalt võib välja tuua, et kõige rohkem võib muudeks kuludeks kasutatut seostada erinevate infrastruktuurikuludega (12%) ja lähetuskuludega (10%). Olulisel kohal on ka projektide ettevalmistamise ja haldamisega seotud kulud (8%), IT arendus (6%), trükiste väljaandmine (6%), doktorantide toetamine (4%), organisatsioonide liikmemaksud (4%) ning rahvusvahelise koostöö kulud (4%). Samas ligikaudu 25% märkustest sisaldasid kulusid, mida toodi välja kolm ja vähem korda. Täpsem ülevaade on toodud ka lisas 12. Muude kulude alt tehtavad infrastruktuurikulud ei ole niivõrd seotud uute soetuste kui olemasoleva infrastruktuuri ülalpidamisega. Analüüsi koostajad ei saa seda küll seda päris kindlalt väita, kuna aruannetes ei ole

„muude kulude“ sisu eriti täpselt selgitatud, ent võime seda oletada, kuna peatükis „3.3.3. Infrastruktuuri kulud“ räägitakse investeringutest, siis siin pigem ülalpidamiskuludest.

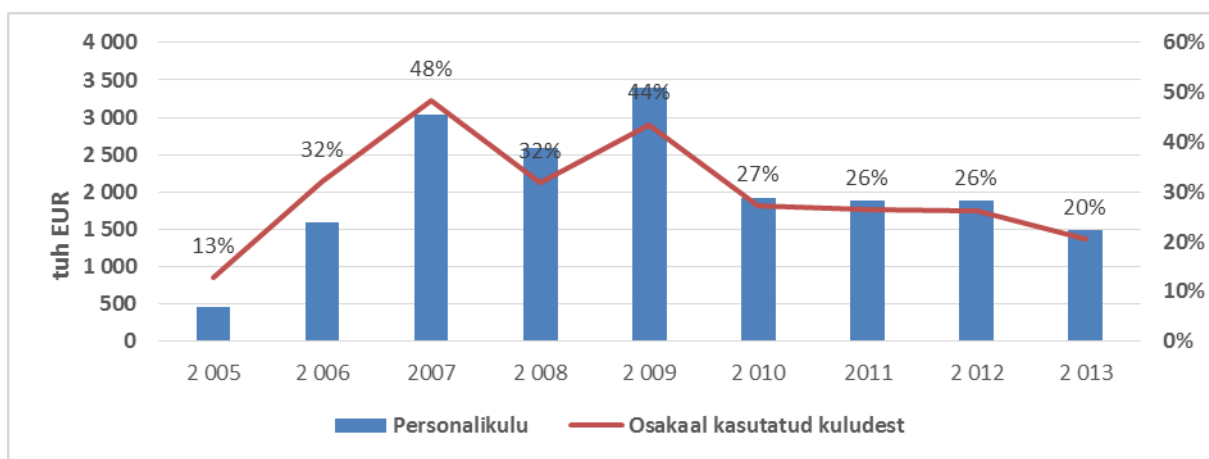
3.4. Horisontaalsed kulud

Horisontaalsete kuludena on baasfinantseerimise aruandluses kajastatud personalikulud ja rahvusteaduste täiendav toetamine.

3.4.1. Personalikulud

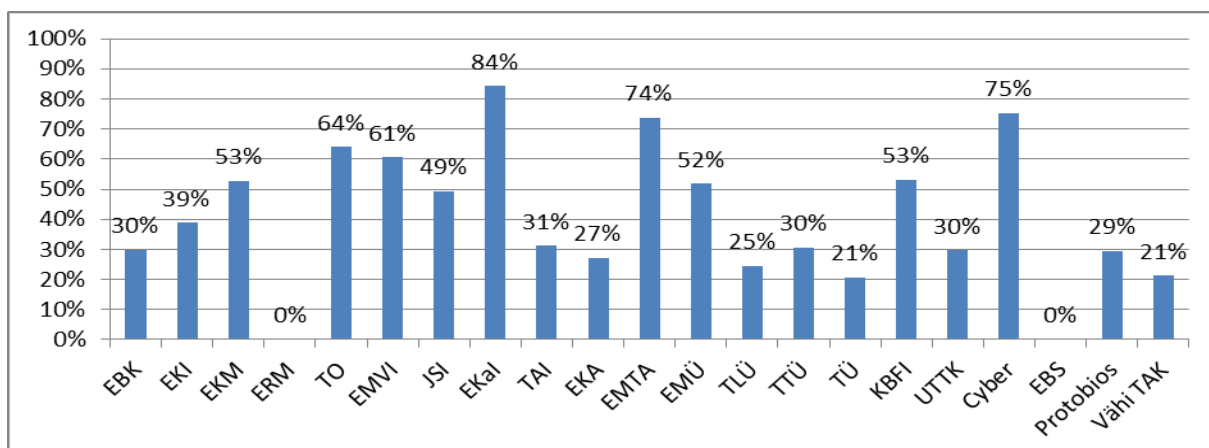
Baasfinantseerimise aruandluses esitatakse personalikulusid kõigis teistes kululiikides sisalduda võiva komponendina. Personalikulude kajastamine on aastate lõikes olnud väga erinev 13% (2005) kuni 48% (2007). Aastatel 2010 – 2013 on osakaal jäänud alla 30%. Keskmiselt kulutasid asutused aastatel 2005-2013 baasfinantseerimiseks eraldatud summadest personalikuludeks kokku 31%. Suured kõikumised aastatel 2005-2009 võivad viidata sellele, et vahendeid kasutati eelarves katmata olevate kuluridade tasandamiseks. Ülevaate personalikulude jagunemisest aastate lõikes annab joonis 15.

Joonis 15. Personalikuludeks kasutatud baasfinantseerimise mahud ja nende osakaalud kogu baasfinantseerimiseks eraldatud summadest 2005-2013.

Asutusi eraldi vaadates on pilt baasfinantseerimise kasutamisel personalikuludeks väga kirju. Vaadeldavatel aastatel kõigub personalikulude summa osakaal kogu baasfinantseerimisest 0-84%-ni, olles aastate peale keskmiselt kõige suurem Eesti Kardioloogia Instituudis (84%), Eesti Muusika- ja Teatriakadeemias (74%) ja Cybernetica AS-is (75%). Eesti Kirjandusmuuseumi andmed olid personalikulude osas ebatäpsed ning lünklikud. Tartu Ülikoolis ja Tallinna Tehnikaülikoolis jääb personalikulude osa vastavalt 21% ja 30% juurde. Ülevaate personalikuludest asutuste lõikes annab alljärgnev joonis 16.

Joonis 16. Personalikulude osakaalud kogu baasfinantseerimiseks eraldatud summadest 2005-2013.

Asutusi ühekaupa aastate lõikes vaadates nähtub aga samuti suur kõikumine baasfinantseeringu kulutamises personalikuludele, mis võib ühel aastal olla 0% ja teisel aastal 100% kogu baasfinantseeringust. Suured erinevused asutuste sees aastate lõikes võivad viidata sellele, et baasfinantseerimine on eelarves katmata olevate kuluridade tasandamise vahend ebastabiilse rahastusega teadusasutustes. Üle asutuste leitud aastate keskmisi vaadates siiski nii suuri kõikumisi ei näe – asutused kasutavad keskmiselt aastas baasfinantseerimisest personalikuludeks 29% (2005) kuni 52% (2007 ja 2009). Aastatel 2007 - 2011 oli personalikulude osakaal kõigist kuludest 46-52%. Aastal 2012 langes näitaja 9%, mis oli 51% aastal 2011 ning 42% aastal 2012. Aastal 2013 on näitaja jäänud samale tasemel - 42%.

Kuna personalikulud sisalduvad kaudselt kõigis baasfinantseerimise aruandes välja toodud kuluartiklites, sai aegridade põhjal analüüsitud ka võimaliku seose olemasolu personalikulude ning teiste kulude vahel (personalikulude seos teadusteemade finantseerimisega, personalikulude seos kaasfinantseerimisega jne). Kõiki asutusi iseloomustavat, ühest seost, siin välja ei tulnud ning üksikute seoste olemasolu võib pigem pidada juhuslikuks või konkreetse asutuse aruandluse esitamise spetsiifikaga seostatavaks.

Kuna ühekaupa vaadates on asutused baasfinantseerimise kasutamises personalikuludele väga erinevad, viitab see ennekõike mitmekesisele arvestusmetoodikale või lähenemisele baasfinantseerimise aruande täitmisel. Kindlasti sõltub personalikulude osakaal lisaks veel asutuse spetsiifikast ja valdkondlikust kuuluvusest – kas põhiline kulukoht ongi personal või tuleb panustada ka materjalidesse-seadmetesse. Kuna asutused on personalikulude kajastamisel väga erinevad, siis kindlaid järeldusi baasfinantseerimise personalikuludeks kasutamise osas ei saa teha.

Saamaks baasfinantseerimise kasutamisest personalikuludeks selgemat ülevaadet, tuleks personalikulude kajastamist asutustega täpsustada ning seejärel aruandlusvormis ühtlustada.

3.4.2. Rahvusteaduste eraldis baasfinantseerimise aruandluses

Baasfinantseerimisele riigieelarves ette nähtud vahendite kogumahust 5% eraldatakse rahvusteaduste täiendavaks toetamiseks. Aruandluses on rahvusteaduste toetuse kasutamist kajastatud horisontaalselt ja meetme üleselt. Erinevad asutused on seda aruandluse osa käsitlenud väga erinevalt. Väiksemad valdavalt rahvusteadustega tegelevad asutused on tihti käsitlenud kogu baasfinantseeringut rahvusteadustele suunatuna, kuigi käskkirja järgi on eraldis ainult osa kogu finantseerimisest. Kui asutused pole käsitlenud eraldist horisontaalselt, siis pole eraldise kasutusartiklid selgelt lahti kirjutatud ja seega pole rahvusteaduste eraldise ja selle kajastamise kohta aruandluses piisavalt täpseid andmeid ning järeldusi on raske teha.

Rahvusteaduste eraldis moodustab kogu baasfinantseerimise eraldise mahust 5%. Praegusel kujul aruandes kajastatud info kogumine on täiendav bürokraatlik koormus nii aruande koostajale kui lugejale. Tulevikus võib kaaluda rahvusteaduste aruandluse blokis oodatava informatsiooni üheselt arusaadavaks tegemist koostajale või selle bloki vormist välja jätmist.

4. Järeldused baasfinantseerimise rakendamise kohta TIPS programmi raportitest

Baasfinantseerimist on käsitletud põhiliselt kahes Teadus- ja innovatsioonipoliitika seireprogrammi TIPS uuringu lõppraportis, milles on toodud järeldused baasfinantseerimise meetme kohta võrreldes teiste teaduspoliitika meetmetega.

TIPS uuringus 5.1. „Eesti teadusfinantseerimise instrumendid ja teaduse rakendatavus majanduses: poliitikaanalüüs tänase TAI süsteemi väljakutsetest ja võimalustest“ on välja toodud, et mitmete meetmete eesmärgid on kattuvad, nendest finantseeritakse samu teadusteemasid ning -grupe ning need on välja töötatud ja rakendatud sama 10-aastase perioodi jooksul nt baasfinantseerimine, sihtfinantseerimine, TAK-id ja tippkeskused. Samuti kattuvad hindamismeetodid meetmete rakendamiseks, seega on keeruline üksikute meetmete mõju eristada (Karo jt 2014: 49). Uuringu hinnangul on pikaajaliste meetmete, sh baasfinantseerimise meetme roll viimastel aastatel võrreldes tõukefondide rahastusega HTM-i teaduse eelarves vähenenud (samas 6). „Uurimisgruppide ja instituutide olulised ja strateegiliselt planeeritud arengumuutused läbi riiklike teaduspoliitika meetmete/instrumentide on olnud pigem erandlikud, sest ülikoolide strateegilise juhtimise instrumendid on siiani olnud äärmiselt piiratud ning ülikoolides on olnud ka erinevad tavad baasfinantseerimise ja teadusgruppide strateegilise toetamise osas. /.../ Üleminek IUT reformile, millega osad senised teadusgrupid on senist finantseerimist kaotamas, suurendab tõenäoliselt vähemalt lühiajaliselt baasfinantseerimise kasutamist 'kriiside' lahendamiseks ning vähendab pikaajalise strateegilise planeerimise tõenäosust veelgi“ (samas 22-23).

Raportis „Detsentraliseeritud konkurentsipõhise teadusrahastuse mõju finantsjuhtimisele Eesti ülikoolides“ on uuritud baasfinantseerimise kasutamise praktikaid ülikoolides. Praktikad erinevad selles osas, mil määral on jagamise protsess läbipaistev ja kasutatakse konkurentsipõhist jagamist ning milline osa baasfinantseeringust jagatakse algoritmiliselt allüksustele. (Raudla jt 2014:18-19). Uuringu käigus läbi viidud intervjuude põhjal on tehtud järeldus, et uurimisgruppide teadlaste arvates on baasfinantseerimise summa ülikoolides marginaalne ning arvamuse põhjuseks võib olla see, et teadusgrupid ei ole teadlikud, kuidas baasfinantseerimist asutuse siseselt jaotatakse ning sageli peetakse jaotust „poliitiliseks“. Seda vaatamata sellele, et kahes suurima baasfinantseerimise mahuga asutuses, TÜ ja TTÜ, jagatakse osa saadud finantseeringust algoritmiliselt. Uuringu andmetel toetatakse teadusgruppide arvates baasfinantseerimise rahadest enamasti nõrgemaid uurimisgrupe. (samas 18-19)

Teadusprojektide rahastusallikad on fragmenteeritud kuni 5-6 allikani (samas 20). Selle tõttu on poliitikakujundajatele uuringus toodud põhiliseks soovitusena baasfinantseerimise summa või selle osakaalu suurendamine, et leevendada teaduspoliitika projektipõhise rahastusega kaasnevaid probleeme. Siiani on teaduspoliitika olnud suunatud nn „tugevate“ toetamisele. Ülikoolide käsutuses olevad vahendid võimaldavad pakkuda rahalist puhvrit teadusgruppidele, kes on ajutiselt rahastusest ilma jäänud, kuid potentsiaal kõrgekvaliteedilise teadustöö tegemiseks on olemas. Silmas pidades IUT reformi, on baasfinantseerimise summad selle funktsiooni täitmiseks asutuste sees hetkel liiga väikesed. (samas 31)

Baasfinantseeringu mahu kasv võimaldaks katta rohkem omafinantseeringut ning tõsta ülikoolide strateegilise juhtimise suutlikust ning kasutada vahendeid ülikooli siseste arengufondide finantseerimiseks, mis võimaldavad uute valdkondade arendamist ja „riskantse“ teadustöö toetamist. Praeguse finantseerimise mahu juures on asutustel intervjueritavate sõnul raske teadustegevust strateegiliselt suunata. (samas 30-31)

LISAD

Lisa 1. Baasfinantseerimise kasutamine kululiikide lõikes asutustes kokku 2005-2013 (EUR)

		2 005	2 006	2007	2 008	2 009	2 010	2011	2 012	2 013	KOKKU
1.	Teadusteemade rahastamine	1 775 248	1 716 504	2 105 998	2 878 913	2 440 809	2 018 235	2 522 726	2 044 516	1 829 687	19 332 635
	Osakaal baasfinantseerimisest	49%	35%	34%	35%	32%	29%	35%	29%	25%	33%
	Toetatud teadusteemade arv	102	96	117	132	152	76	74	70	81	100
	Keskmine teadusteema maht	17 404	17 880	18 000	21 810	16 058	26 556	34 091	29 207	22 589	21 481
2.	Kaasfinantseerimine kokku	847 461	897 954	1 757 486	2 120 095	2 539 138	1 715 719	1 740 750	1 989 078	2 364 869	15 972 549
	Osakaal baasfinantseerimisest	23%	18%	28%	26%	33%	24%	24%	28%	32%	27%
	Kaasfinantseeritud projektide arv	160	148	141	126	490	366	431	407	458	303
	Keskmine kaasfinantseerimise maht projekti kohta	5 297	6 067	12 464	16 826	5 182	4 688	4 039	4 887	5 163	5 857
2.1.	sh rahvusvaheliste projektide kaasfinantseerimine	463 803	359 937	333 767	303 847	865 355	519 930	646 244	720 920	501 267	4 715 069
	Osakaal kaasfinantseerimisest	55%	40%	19%	14%	34%	30%	37%	36%	21%	30%
	sh rahvusvahelisi projekte	55	56	54	48	168	134	152	154	111	104
	Keskmine rahvusvahelise projekti kaasfin maht	8 433	6 427	6 181	6 330	5 151	3 880	4 252	4 681	4 516	5 059
3.	Infrastruktuurikulud	279 958	968 754	1 068 317	719 834	594 410	1 375 464	1 107 800	1 285 172	1 134 599	8 534 307
	Osakaal baasfinantseerimisest	8%	20%	17%	9%	8%	19%	16%	18%	16%	14%
4.	Muud tegevused	731 709	1 382 844	1 352 140	2 405 102	2 143 876	1 330 538	1 175 160	1 576 602	1 613 861	13 711 832
	Osakaal baasfinantseerimisest	20%	28%	22%	30%	28%	19%	16%	22%	22%	23%
5.	Kokku baasfinantseerimist eraldatud	4 116 294	5 119 962	6 203 380	8 100 878	7 761 553	7 201 637	7 183 989	7 159 923	7 159 923	60 007 539
6.	Kokku baasfinantseerimist kasutatud	3 634 376	4 966 056	6 283 941	8 123 944	7 718 233	7 077 897	7 134 695	7 168 466	7 280 277	59 387 884
	Osakaal eraldisest	88%	97%	101%	100%	99%	98%	99%	100%	102%	99%
7.	Personalikulu	464 068	1 591 535	3 037 731	2 584 770	3 390 088	1 923 733	1 887 590	1 885 619	1 488 448	18 253 583
	Osakaal kasutatud kuludest	13%	32%	48%	32%	44%	27%	26%	26%	20%	31%

*Ülekanduvat jääki (ridade 5 ja 6 vahe) järgmiste aastate arvutustes ei ole arvestatud.

** EKM 2010-2012 aruannete puudumise tõttu pole EKM kulutusi arvestatud real „6. Kokku baasfinantseerimisest kasutatud“

Lisa 2. Baasfinantseerimise kasutamine asutuste lõikes 2005-2013 (EUR)

	Asutus	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2005-2013 keskmine (kui baasfinantseerimist eraldati)	KOKKU	Kogu baasfinantseerimise eraldiste jaotus 2005-2013
1	Eesti Biokeskus	126 015	172 561	209 777	251 448	219 089	185 382	162 248	145 504	95 807	174 203	1 567 831	3%
2	Eesti Keele Instituut	42 188	53 117	76 368	98 111	72 872	96 149	76 980	87 720	89 110	76 957	692 615	1%
3	Eesti Kirjandusmuuseum	50 171	0	51 129	91 521	110 312	0	0	0	119 265	84 480	422 398	1%
4	Eesti Rahva Muuseum	0	0	0	0	0	0	5 320	5 380	7 560	6 087	18 260	0%
5	Tartu Observatoorium	55 801	89 988	93 976	108 899	88 281	91 314	97 487	94 897	111 373	92 446	832 017	1%
6	Eesti Maaviljeluse Instituut	39 114	46 745	55 974	67 957	61 226	65 177	0	0	0	56 032	336 193	1%
7	Jõgeva Sordiaretuse Instituut	25 450	42 904	55 137	64 647	60 285	55 990	0	0	0	50 735	304 412	1%
8	Eesti Kardioloogia Instituut	16 317	19 014	0	0	0	0	0	0	0	17 665	35 330	0%
9	Tervise Arengu Instituut	75 671	93 311	112 548	143 737	151 662	135 876	132 760	111 730	112 050	118 816	1 069 347	2%
10	Eesti Kunstiakadeemia	9 644	11 983	13 159	15 882	14 163	14 329	13 860	15 357	32 120	15 611	140 499	0%
11	Eesti Muusika- ja Teatriakadeemia	13 115	19 544	26 351	40 827	31 726	29 144	23 320	24 720	22 600	25 705	231 346	0%
12	Eesti Maaülikool	341 046	419 484	552 855	679 151	662 562	688 243	648 688	709 478	684 144	598 406	5 385 650	9%
13	Tallinna Ülikool	219 044	251 908	303 363	405 315	388 127	414 410	464 327	530 662	547 400	391 617	3 524 555	6%
14	Tallinna Tehnikaülikool	739 395	996 279	1 348 465	1 877 993	1 802 436	1 537 673	1 605 016	1 570 095	1 589 900	1 451 917	13 067 252	22%
15	Tartu Ülikool	1 746 290	2 431 149	3 007 734	3 814 963	3 716 142	3 414 103	3 401 989	3 357 133	3 295 913	3 131 713	28 185 416	47%
16	Keemilise ja Bioloogilise Füüsika Instituut	67 363	223 927	229 750	265 578	189 070	145 642	124 700	150 400	210 900	178 592	1 607 330	3%
17	ETA Underi ja Tuglase Kirjanduskeskus	11 153	12 469	15 761	21 589	19 212	19 531	20 640	20 700	23 664	18 302	164 719	0%
18	Cybernetica AS	56 600	81 673	131 594	176 326	191 017	184 935	203 700	196 140	182 090	156 008	1 404 075	2%
19	EBS	0	0	0	0	0	0	26 882	29 410	21 650	25 981	77 942	0%
20	OÜ Protobios	0	0	0	0	0	0	61 578	42 370	36 410	46 786	140 358	0%
21	AS Vähiuuringute Tehnoloogia Arenduskeskus	0	0	0	0	0	0	65 200	76 770	98 320	80 097	240 290	0%
	Asutuste keskmine (kui baasfinantseerimine>0)	213 787	310 378	392 746	507 746	486 136	471 860	419 688	421 674	404 460			
	Kokku	3 634 376	4 966 056	6 283 941	8 123 944	7 778 182	7 077 897	7 134 695	7 168 466	7 280 277	6 798 157	59 447 833	100%

* EKM 2010-2012 aruannete puudumise tõttu pole EKM kasutamist aastatel 2010-2012.

Lisa 3. Baasfinantseerimise kasutamise osakaalud 2005-2013 asutuste lõikes

	Asutus	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2005-2013 keskmine (kui baasfinantseerimist eraldati)
1	Eesti Biokeskus	3,5%	3,5%	3,3%	3,1%	2,8%	2,6%	2,3%	2,0%	1,3%	2,7%
2	Eesti Keele Instituut	1,2%	1,1%	1,2%	1,2%	0,9%	1,4%	1,1%	1,2%	1,2%	1,2%
3	Eesti Kirjandusmuuseum	1,4%	0,0%	0,8%	1,1%	1,4%	0,0%	0,0%	0,0%	1,6%	1,3%
4	Eesti Rahva Muuseum	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,1%	0,1%	0,1%	0,1%
5	Tartu Observatoorium	1,5%	1,8%	1,5%	1,3%	1,1%	1,3%	1,4%	1,3%	1,5%	1,4%
6	Eesti Maaviljeluse Instituut	1,1%	0,9%	0,9%	0,8%	0,8%	0,9%	0,0%	0,0%	0,0%	0,9%
7	Jõgeva Sordiaretuse Instituut	0,7%	0,9%	0,9%	0,8%	0,8%	0,8%	0,0%	0,0%	0,0%	0,8%
8	Eesti Kardioloogia Instituut	0,4%	0,4%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,4%
9	Tervise Arengu Instituut	2,1%	1,9%	1,8%	1,8%	1,9%	1,9%	1,9%	1,6%	1,5%	1,8%
10	Eesti Kunstiakadeemia	0,3%	0,2%	0,2%	0,2%	0,2%	0,2%	0,2%	0,2%	0,4%	0,2%
11	Eesti Muusika- ja Teatriakadeemia	0,4%	0,4%	0,4%	0,5%	0,4%	0,4%	0,3%	0,3%	0,3%	0,4%
12	Eesti Maaülikool	9,4%	8,4%	8,8%	8,4%	8,5%	9,7%	9,1%	9,9%	9,4%	9,1%
13	Tallinna Ülikool	6,0%	5,1%	4,8%	5,0%	5,0%	5,9%	6,5%	7,4%	7,5%	5,9%
14	Tallinna Tehnikaülikool	20,3%	20,1%	21,5%	23,1%	23,2%	21,7%	22,5%	21,9%	21,8%	21,8%
15	Tartu Ülikool	48,0%	49,0%	47,9%	47,0%	47,8%	48,2%	47,7%	46,8%	45,3%	47,5%
16	Keemilise ja Bioloogilise Füüsika Instituut	1,9%	4,5%	3,7%	3,3%	2,4%	2,1%	1,7%	2,1%	2,9%	2,7%
17	ETA Underi ja Tuglase Kirjanduskeskus	0,3%	0,3%	0,3%	0,3%	0,2%	0,3%	0,3%	0,3%	0,3%	0,3%
18	Cybernetica AS	1,6%	1,6%	2,1%	2,2%	2,5%	2,6%	2,9%	2,7%	2,5%	2,3%
19	EBS	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,4%	0,4%	0,3%	0,4%
20	OÜ Protobios	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,9%	0,6%	0,5%	0,7%
21	AS Vähiuuringute Tehnoloogia Arenduskeskus	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,9%	1,1%	1,4%	1,1%
	Kokku	100%	100%	100%	100%	100%	100%	100%	100%	100%	

* EKM 2010-2012 aruannete puudumise tõttu pole EKM kasutamist aastatel 2010-2012.

Lisa 4. Baasfinantseerimise kasutamine erinevate kululiikide vahel 2005-2013 kokku eraldatud summade põhjal, vaadates eraldi Tartu Ülikooli koos Tallinna Tehnikaülikooliga ning ülejäänud asutusi.

	TÜ+TTÜ	teised	kokku
Teadusteemade rahastamine	11 204 720	8 127 915	19 332 635
Kaasfinantseerimine	10 691 041	5 281 508	15 972 549
Teadusaparatuur	7 099 982	1 434 325	8 534 307
Muud tegevused	10 952 075	2 759 757	13 711 832
<i>Personalikulu osa kokku erinevatest kuluartiklitest</i>	10 074 290	8 179 293	18 253 583
	39 947 819	17 603 505	57 551 324

	TÜ+TTÜ	teised	kokku
Teadusteemade rahastamine	28%	46%	34%
Kaasfinantseerimine	27%	30%	28%
Teadusaparatuur	18%	8%	15%
Muud tegevused	27%	16%	24%
<i>Personalikulu osa kokku erinevatest kuluartiklitest</i>	25%	46%	32%
	100%	100%	100%

Lisa 5. Baasfinantseerimise kasutamise osakaalud erinevate kululiikide vahel 2005-2013, vaadatud eraldi Tartu Ülikooli koos Tallinna Tehnikaülikooliga ning ülejäänud asutusi.

	Tartu Ülikool+Tallinna Tehnikaülikool					Teised asutused				
	Teadus-teemade rahastamine	Kaas- finant-seerimine	Infra-struktuur	Muud tegevused	KOKKU	Teadus-teemade rahastamine	Kaas- finant-seerimine	Infra-struktuur	Muud tegevused	KOKKU
2005	11,5%	4,3%	2,0%	5,4%	6,2%	5,9%	7,4%	9,5%	5,0%	6,5%
2006	10,4%	2,8%	11,1%	10,7%	8,6%	6,8%	11,3%	12,7%	7,6%	8,7%
2007	10,8%	10,9%	11,7%	10,5%	10,9%	11,1%	11,1%	16,8%	7,3%	11,0%
2008	15,6%	14,1%	7,9%	17,1%	14,3%	13,9%	11,5%	11,3%	19,3%	13,8%
2009	11,6%	16,9%	7,9%	16,9%	13,8%	14,1%	13,8%	2,4%	10,5%	12,5%
2010	9,2%	10,9%	16,7%	9,5%	11,1%	12,1%	10,3%	13,4%	10,5%	11,4%
2011	12,7%	11,7%	14,1%	8,0%	11,4%	13,6%	9,4%	7,5%	10,9%	11,4%
2012	9,9%	12,7%	15,6%	10,9%	11,9%	11,5%	11,9%	12,2%	14,0%	12,1%
2013	8,3%	15,6%	13,1%	11,0%	11,8%	11,1%	13,2%	14,2%	14,9%	12,6%
KOKKU	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%

Lisa 6. Baasfinantseerimise kasutamine erinevate kululiikide vahel 2005-2013 kokku eraldatud summade põhjal erineva juriidilise vormiga asutustes.

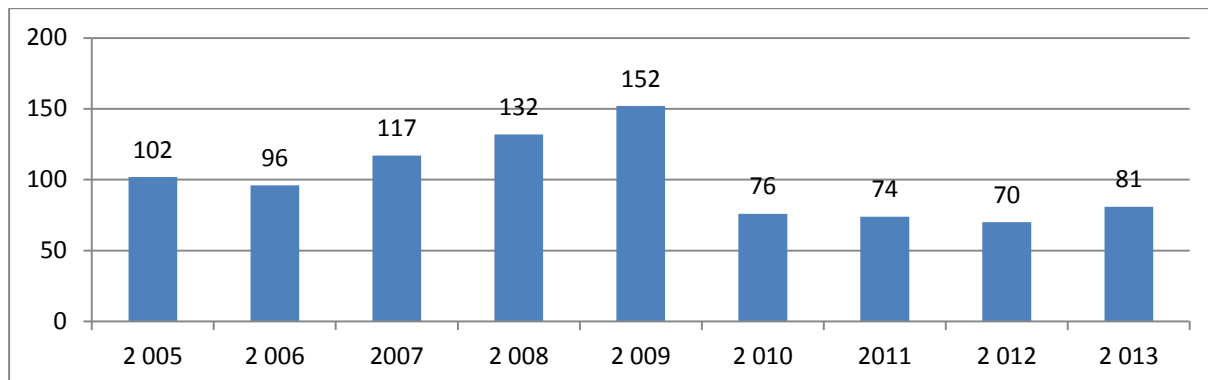
	riigi ja avalik- õiguslik teadus- ja arendusasutus	avalik-õiguslik ülikool	eraõiguslik asutus
Teadusteemade rahastamine	1 616 874	16 142 804	1 572 958
Kaasfinantseerimine	3 107 553	12 591 871	273 125
Teadusaparatuur	510 974	8 020 036	3 297
Muud tegevused	1 535 469	12 163 079	13 284
<i>Personalikulu osa kokku erinevatest kuluartiklitest</i>	3 134 516	14 006 234	1 112 833
	6 770 870	48 917 789	1 862 664

	riigi ja avalik- õiguslik teadus- ja arendusasutus	avalik-õiguslik ülikool	eraõiguslik asutus
Teadusteemade rahastamine	24%	33%	84%
Kaasfinantseerimine	46%	26%	15%
Teadusaparatuur	8%	16%	0%
Muud tegevused	23%	25%	1%
<i>Personalikulu osa kokku erinevatest kuluartiklitest</i>	46%	29%	60%
	100%	100%	100%

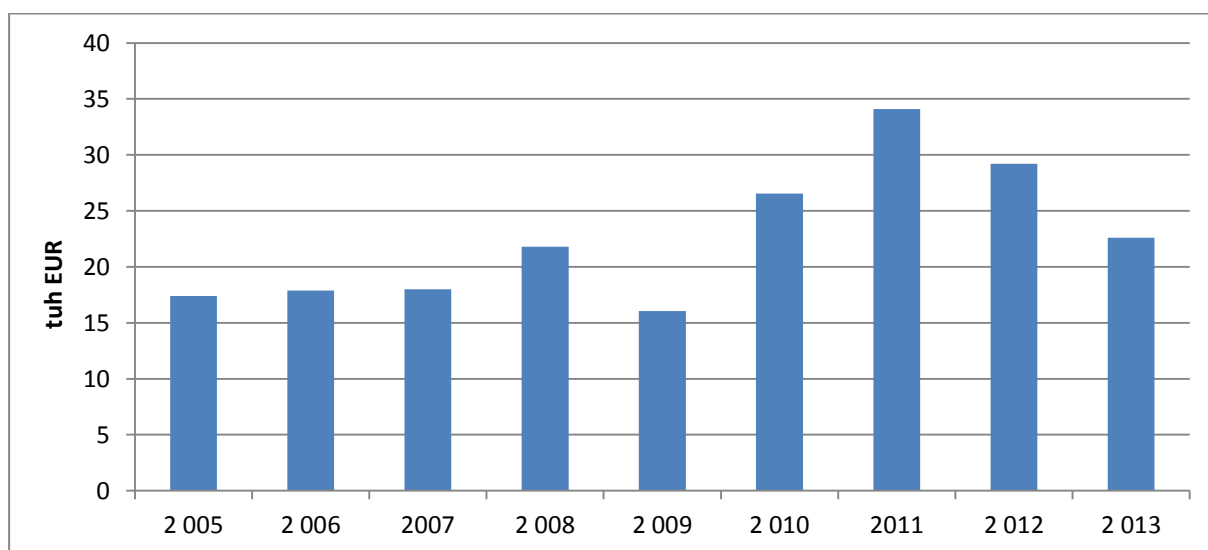
Lisa 7. Baasfinantseerimise kasutamise osakaalud erinevate kululiikide vahel 2005-2013 erineva juriidilise vormiga asutustes.

	Riigi ning avalik-õiguslikud teadus- ja arendusasutused				Avalik-õiguslikud ülikoolid				Eraõiguslikud asutused			
	Teadus- teemade rahastamine	Kaas- finant- seerimine	Infra- struktuur	Muud tegevused	Teadus- teemade rahastamine	Kaas- finant- seerimine	Infra- struktuur	Muud tegevused	Teadus- teemade rahastamine	Kaas- finant- seerimine	Infra- struktuur	Muud tegevused
2005	4,6%	9,1%	14,7%	5,0%	7,5%	10,2%	4,5%	2,6%	5,4%	6,3%	3,6%	0,0%
2006	7,2%	14,5%	18,0%	6,1%	11,1%	9,4%	3,5%	10,9%	10,6%	8,4%	5,2%	0,0%
2007	13,3%	15,1%	15,8%	8,9%	13,3%	10,9%	10,2%	12,3%	10,0%	10,7%	8,4%	0,0%
2008	14,1%	15,7%	11,7%	22,0%	16,4%	15,3%	13,0%	8,2%	17,0%	14,0%	11,2%	0,0%
2009	12,8%	18,1%	6,3%	7,1%	13,5%	12,7%	15,7%	7,0%	16,7%	13,5%	12,1%	0,0%
2010	13,3%	11,8%	9,3%	8,8%	11,3%	10,0%	10,7%	16,6%	9,8%	11,2%	11,8%	0,0%
2011	14,9%	5,2%	3,8%	10,4%	8,6%	12,5%	11,9%	13,5%	8,3%	11,5%	16,9%	30,6%
2012	8,2%	5,1%	6,3%	16,4%	8,5%	10,3%	13,9%	15,6%	10,8%	12,2%	16,2%	38,3%
2013	11,6%	5,5%	14,1%	15,2%	9,8%	8,7%	16,6%	13,2%	11,3%	12,1%	14,7%	31,0%
KOKKU	100%	100%	100%	100%	100%	100%	100%	100%	100%	100%	100%	100%

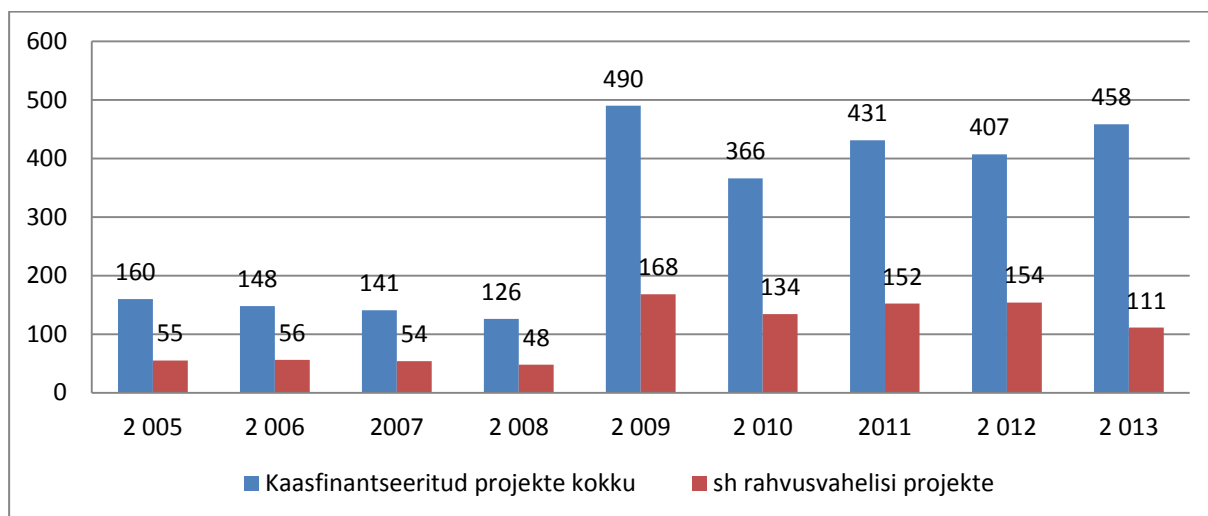
Lisa 8. Toetatud teadusteemade arv baasfinantseeringut saavates asutuses 2005-2013.

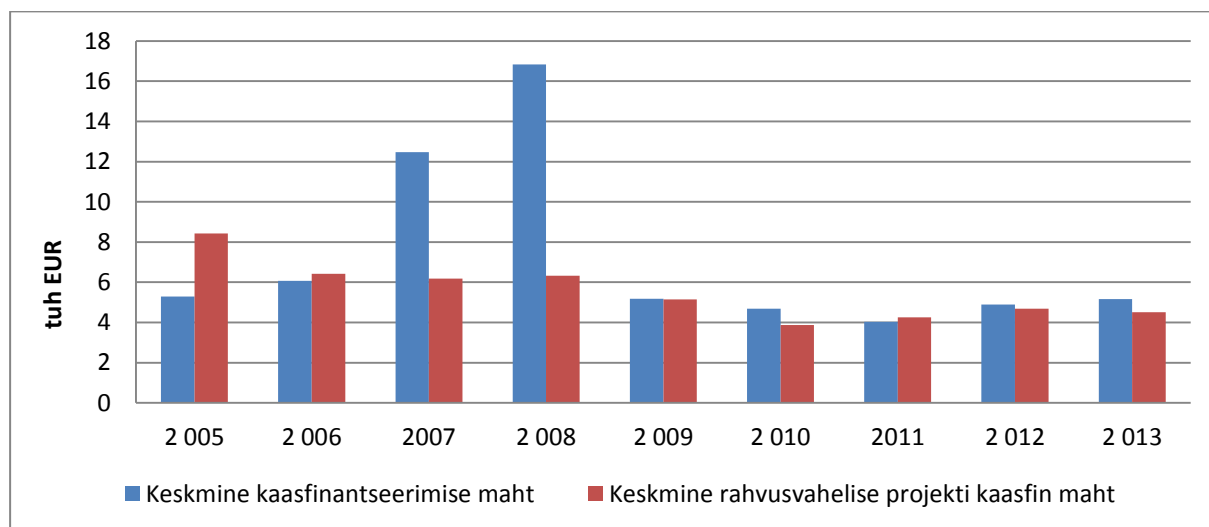
Lisa 9. Keskmine teadusteema rahastamise maht (tuh EUR) baasfinantseerimise vahenditest 2005-2013.

Lisa 10. Baasfinantseeringust kaasfinantseeritud projektide arv aastast 2005-2013.

Lisa 11. Keskmise kaasfinantseeringu maht (tuh EUR) projekti kohta baasfinantseerimise vahenditest 2005-2013.

Lisa 12. Muude kulude sisu kommenteerimise esinemissagedus (loeb mainimiste kordi ja leiab nende järgi osakaalud) 2005-2013 toodud muude kulude põhjal.

Muude kulude variandid:	Mainimiste arv	Mainimiste arvu osakaal
Infrastruktuurikulud	27	12%
Lähetuskulud	22	10%
Projektitöö kulud	17	8%
IT arendus	14	6%
Trükiste väljaandmine	14	6%
Doktorantide toetamine	8	4%
Liikmemaksud	8	4%
Rahvusvaheline koostöö	8	4%
Andmebaasid	7	3%
personalikulu	7	3%
Teadustöö kulud	7	3%
Konverentsi korraldamine	6	3%
Rahvusteadused	6	3%
Üldfond	5	2%
Publitseerimine	4	2%
Teadusajakirjade ja raamatute soetamine	4	2%
Muud variandid (3 ja vähem korda märgitud)	54	25%
Kokku:	218	100%

Lisa 13. Riigipoolne teadus- ja arendustegevuse finantseerimine Eestis 2010-2013.

	2010	2011	2012	2013
ETF/personaalsed uurimistoetused	7,9	7,9	7,9	7,9
Sihtfinantseerimine/institutsionaalsed uurimisteemad	23,2	23,0	23,0	29,8
Baasfinantseerimine	7,3	7,2	7,2	7,2
Infrastruktuurikulude toetus	6,8	6,9	6,9	
Tõukefondide kaasfinantseerimine ja muud T&A-ga seotud kulud	27,0	29,6	23,5	14,8
Majandus- ja Kommunikatsiooniministeerium	20,4	20,4	19,3	24,0
Teised ministeeriumid	9,2	7,6	8,2	9,5
Välismaa allikad	26,6	45,6	38,0	38,0
Struktuuritoetused (maksed), Haridus- ja Teadusministeerium	18,3	54,2	68,0	66,8

	2010	2011	2012	2013
ETF/personaalsed uurimistoetused	5,4%	3,9%	3,9%	4,0%
Sihtfinantseerimine/institutsionaalsed uurimisteemad	15,8%	11,4%	11,4%	15,0%
Baasfinantseerimine	5,0%	3,5%	3,5%	3,6%
Infrastruktuurikulude toetus	4,6%	3,4%	3,4%	0,0%
Tõukefondide kaasfinantseerimine ja muud T&A-ga seotud kulud	18,4%	14,6%	11,6%	7,5%
Majandus- ja Kommunikatsiooniministeerium	13,9%	10,1%	9,6%	12,1%
Teised ministeeriumid	6,2%	3,8%	4,1%	4,8%
Välismaa allikad	18,2%	22,5%	18,8%	19,2%
Struktuuritoetused (maksed), Haridus- ja Teadusministeerium	12,5%	26,8%	33,7%	33,7%

Allikas: Haridus- ja Teadusministeerium

Lisa 14. Maksutuludest finantseeritav teadus- ja arendustegevuse rahastus Eestis 2010-2012.

Teadus- ja arendustegevuse kogukulude finantseerimine maksutuludest läbi Haridus- ja Teadusministeeriumi 2010-2012	2010	2011	2012	2010	2011	2012
ETF/PUT	7,9	7,9	7,9	18%	18%	18%
SF/IUT	23,2	23,0	23,0	51%	51%	51%
Baasfinantseerimine	7,3	7,2	7,2	16%	16%	16%
Infrastruktuurikulude toetus	6,8	6,9	6,9	15%	15%	15%
Kokku	45,2	44,9	44,9	100%	100%	100%

Teadus- ja arendustegevuse kogukulude finantseerimine maksutuludest (läbi Haridus- ja Teadusministeeriumi, Majandus- ja Kommunikatsiooniministeeriumi ning teiste ministeeriumide)	2010	2011	2012	2010	2011	2012
PUT/ETF	7,9	7,9	7,9	11%	11%	11%
IUT/SF	23,2	23,0	23,0	31%	32%	32%
Baasfinantseerimine	7,3	7,2	7,2	10%	10%	10%

Infrastruktuurikulude toetus	6,8	6,9	6,9	9%	9%	10%
Majandus- ja Kommunikatsiooniministeerium	20,4	20,4	19,3	27%	28%	27%
Teised ministeeriumid	9,2	7,6	8,2	12%	10%	11%
Kokku	74,7	72,9	72,4	100%	100%	100%

Allikas: Haridus- ja Teadusministeerium

Kasutatud kirjandus

- Baasfinantseerimise eraldamise käskkirjad aastatel 2005-2013. <http://www.hm.ee/index.php?04476>
- Eesti Keele Instituut. 2005. Eesti Keele Instituudi baasfinantseerimisraha kasutamise korra kinnitamine. Käskkiri.
- Eesti Maaülikool. 2014. Teadus- ja arendustegevuse baasfinantseerimise kasutamise kord. Ülikooli nõukogu määrus. http://www.emu.ee/userfiles/Teadus/Oigusaktid/Baasfinantseerimise_kasutamise_kord_14.pdf
- Eesti teadus- ja arendustegevuse ning innovatsiooni strateegia 2007-2013 „Teadmistepõhine Eesti“. http://www.hm.ee/sites/default/files/tai_strateegia_2007-2013.pdf
- Eesti teadus- ja arendustegevuse ning innovatsiooni strateegia 2014-2020 „Teadmistepõhine Eesti“. http://www.hm.ee/sites/default/files/tai_strateegia.pdf
- Karo, E; Kattel, R jt. „Eesti teadusfinantseerimise instrumendid ja teaduse rakendatavus majanduses: poliitikaanalüüs tänase TAI süsteemi väljakutsetest ja võimalustest“; TIPS uuringu 5.1 lõppraport; 2014.
- KBFI 2014. a. eelarvevahendite kasutamise tingimused ja kord. 2014. KBFI teadusnõukogu otsus. http://kbfi.ee/upl/kbfi_dokumendid/KBFI_2014_eelarve_kasutamise_kord_2014-02-26.pdf
- OECD. 2013 “Science, Technology and Industry Scoreboard, pg 103. <http://www.oecd-ilibrary.org/docserver/download/9213051e.pdf?expires=1402401253&id=id&accname=guest&checksum=0D9696DD87BC418DDC98D28D841BF3DD>
- Raud, T. 2009 „Riigi roll teaduse rahastamisel Eesti teadusasutuste baasfinantseerimise näitel“. Magistritöö.
- Raudla, R; Karo, E; Kattel, R; Valdmaa, K „Detsentraliseeritud konkurentsipõhise teadusrahastuse mõju finantsjuhtimisele Eesti ülikoolides; TIPS uuringu lõppraport; 2014.
- Tallinna Tehnikaülikool. 2006. Tallinna Tehnikaülikooli teadus- ja arendustegevuse baasfinantseerimise määramise tingimused ja kord. TTÜ nõukogu 21.11.2006 määrus nr 13.
- Tallinna Tehnikaülikool. 2011. Tallinna Tehnikaülikooli teadus- ja arendustegevuse baasfinantseerimise määramise tingimused ja kord. TTÜ nõukogu 25.01.2011 määrus nr 1.
- Tallinna Tehnikaülikooli eelarved aastatel 2010-2014.
http://www.ttu.ee/public/p/Press/TTU_Koondeelarve_2010.pdf
http://www.ttu.ee/public/p/Press/TTU_Koondeelarve_2011.pdf
http://www.ttu.ee/public/p/Press/TTU_Koondeelarve_2012.pdf
http://www.ttu.ee/public/p/Press/TTU_Koondeelarve_2013.pdf
http://www.ttu.ee/public/p/Press/TTU_Koondeelarve_2014.pdf
- Tallinna Ülikool. 2009 Tallinna Ülikooli majanduseeskiri. TLÜ senati 2.11.2009 määrus nr 15.
- Tallinna Ülikool. 2013. Tallinna Ülikooli uuringufondide põhimäärus. TLÜ senati 11.03.2013. määrus nr 4.
- Tallinna Ülikool. 2013. Üleülikooliliste kulude katmiseks eraldatava üldlõivu määrad. TLÜ senati 25.11.2013 otsus nr 67.
- Tartu Ülikool. 2013. Arengufondi statuut. Tü nõukogu 17.06.2013 määrus nr 3.

Tartu Ülikooli eelarved aastatel 2010-2014. <http://www.ut.ee/et/ulikoolist/avalik-teave-ja-statistika/finantsstatistika/eelarved>

Teadus- ja arendusasutuste baasfinantseerimise määramise kord (2005).
<https://www.riigiteataja.ee/akt/116122010027>

Teadus- ja arendustegevuse korralduse seadus (2007).
<https://www.riigiteataja.ee/akt/113032014065>